

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Základní škola jako jeden z aktérů rozvoje venkova na
příkladu obce Strančice**

Diplomová práce

**Bc. Milena Zámečnicková
Rozvoj venkovského prostoru**

doc. Ing. arch. Jan Vaněk, CSc.

© 2020 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Základní škola jako jeden z aktérů rozvoje venkova na příkladu obce Strančice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. března 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce panu doc. Ing. arch. Janu Vaňkovi, Csc. za vedení při zpracování této práce.

Základní škola jako jeden z aktérů rozvoje venkova na příkladu obce Strančice

Souhrn

Tématem této diplomové práce je popis významu základní školy jako jednoho z aktérů rozvoje venkova na příkladu obce Strančice a ověření hypotézy, že základní škola v obci Strančice, jako jeden z aktérů rozvoje venkova má přínos k rozvoji venkovského sídla, má přínos k rozvoji sociálních vztahů na venkově a dále, že obyvatelé mají zájem o tento přínos a rozvoj obce. Hlavním cílem práce je zjistit dotazníkovým šetřením, jak může základní škola ovlivnit integraci obyvatel na venkově, zda a jak by mohla napomoci k rozvoji venkovského sídla a návaznosti na okolní krajinu. Dále je zjištěno, zda obyvatelé konkrétní obce mají o rozvoj realizovaný základní školou zájem.

Teoretická část práce definuje venkovský prostor, krajinu venkova, část práce se věnuje stavbám na venkově. Dále je definován regionální rozvoj venkovského prostoru a popsána sociální oblast venkova, především základní škola a aktéři, kteří mají vliv na rozvoj venkova. Poslední část teoretické části popisuje konkrétní obec a základní školu v této obci.

Praktická část analyzuje výsledky dotazníkové šetření od respondentů z řad občanů, ale i zaměstnanců školy.

Zjištěné výsledky ukázaly, že 72 % obyvatel považuje akce, na kterých se podílí, nebo je pořádá sama škola, za dostačující a dále, že těchto akcí se účastní 26 % obyvatel. Zjištěno bylo i jak by mohla škola a žáci podle obyvatel pomoci k rozvoji obce v návaznosti na krajinu. 20 % respondentů uvedlo, že škola pomůže k rozvoji krajiny úklidem.

Dotazníkové šetření pro zaměstnance ukázalo, že základní škola zaměstnává 4 % obyvatel. Je tedy důležitým aktérem i svým podílem zaměstnanosti. 94 % zaměstnanců má zájem na rozvoji krajiny v místě svého pracoviště, kdy 11 % zaměstnanců by aktivity nad rámec své pracovní doby realizovalo zcela zdarma a 67 % by bylo ochotno se na činnostech podílet ve svém volném čase, ale za odměny.

Základní škola tvoří propojení nejrůznějších sociálních skupin a generací nejen svými výchovnými a vzdělanostními cíli, ale i akcemi, na kterých se podílí a je tedy je nedílnou složkou sociálního pilíře.

Klíčová slova: venkov, základní škola, Strančice, krajina, dotazník

Basic school as one of the points of the development of the country settlements Strančice

Summary

The theme of this thesis is to describe the importance of primary school as one of the actors of rural development on the example of the village Strančice and to verify the hypothesis that primary school in the village Strančice as one of the actors of rural development rural areas and that the inhabitants are interested in this contribution and the development of the municipality. The main aim of the thesis is to find out by means of a questionnaire survey how the elementary school can influence the integration of rural inhabitants, whether and how it could help to develop a rural settlement and link to the surrounding landscape. It is also found out whether the inhabitants of a particular municipality are interested in the development realized by primary school.

The theoretical part defines rural space, rural landscape, part of the work deals with buildings in rural areas. Furthermore, regional development of rural space is defined and social rural area is described, especially primary school and actors who have an influence on rural development. The last part of the theoretical part describes a specific municipality and a primary school in this municipality.

The practical part analyzes the results of a questionnaire survey from respondents from citizens as well as school employees. The results have shown that 72% of the population consider the events in which they participate or are organized by the school as sufficient, and that 26% of the population participate in these events. It was also found out how the school and pupils according to residents could help the development of the village in relation to the landscape. 20% of respondents said that the school will help to develop the landscape by cleaning.

A questionnaire survey for employees showed that the primary school employs 4% of the population. It is therefore an important player in its share of employment. 94% of employees are interested in the development of the landscape in their place of work, where 11% would undertake activities beyond their working hours completely free of charge and 67% would be willing to participate in their free time activities, but for remuneration.

The elementary school is an interconnection of various social groups and generations, not only with its educational and educational goals, but also with the events in which it participates and is therefore an integral part of the social pillar.

Keywords: countryside, elementary school, Strancice, landscape, questionnaire

Obsah

1 Úvod	1
2 Cíl práce	2
3 Literární rešerše	3
3.1 Venkovský prostor a jeho definice	3
3.1.1 Krajina a stavby venkova.....	6
3.2 Rozvoj venkova.....	13
3.2.1 Regionální rozvoj	15
3.3 Sociální oblast venkova	17
3.4 Aktéři rozvoje venkova	18
3.4.1 Základní škola	19
3.5 Obec Strančice	21
3.5.1 Vybavenost obce	23
3.5.2 Základní škola Strančice	24
4 Materiály a metody.....	27
4.1 Dotazníkové šetření	28
5 Výsledky	29
5.1 Analýza dotazníkové šetření	29
6 Diskuze	44
7 Závěr	47
8 Literatura	50
9 Seznam použitých zkratk a symbolů	57
Samostatné přílohy	

1 Úvod

Základní škola poskytuje primární vzdělání, které je v České republice povinné a trvá 9 let. Šance, že by se někdo povinné školní docházky neúčastnil je tedy téměř nulová a každému z nás se tato etapa života vryla do paměti. Ovšem základní škola není jen ta „budova“, kde se žáci učí novým dovednostem, znalostem a připravují se na další stupeň vzdělávání. Škola, kterou tvoří její zaměstnanci, je mnohem více, protože hraje důležitou roli v rozvoji obce, venkovského prostoru či města. Je to místo, kde se sdružují a scházejí nejen žáci, ale i jejich rodiče, vznikají při škole mimoškolní aktivity, zájmové sdružení a v neposlední řadě je škola i pracovní příležitostí. Dvořák et al. (2010) uvádí, že základní škola a její místo ve společnosti se mění v souvislosti se změnami sociálními, demografickými, kulturními a ekonomickými. S touto změnou souvisí i změna postoje žáků, jejich rodičů a učitelů. A právě k těmto uvedeným skutečnostem je zřejmé, že základní škola má nezastupitelné místo v lidském životě.

Jelikož v současné době na základní škole pracuji, zvolila jsem si téma této diplomové práce „Základní škola jako jeden z aktérů rozvoje venkova na příkladu obce Strančice“, neboť jsem si uvědomila a zajímalo mě, jaké možnosti na rozvoji obce základní školy mají. Dále mě zajímalo, jak by mohlo školství ovlivnit integraci obyvatel na venkově, ve kterém žijí, a který je v sousedství hlavního města. A protože jsem si všimla, že na venkov přicházejí často rodiny s dětmi, které navštěvují základní školu, domnívám se, že právě základní škola může napomoci nejen k rozvoji sociálních vztahů mezi obyvateli, ale i k rozvoji obce a regionu.

2 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je zjistit dotazníkovým šetřením, jak může základní škola ovlivnit integraci obyvatel na venkově, zda a jak by mohla napomoci k rozvoji venkovského sídla a návaznosti na okolní krajinu. Dále bude zjištěno, zda obyvatelé konkrétní obce mají o rozvoj realizovaný základní školou zájem.

Teoretická část si klade za cíl zpracovat pomocí odborné literatury a internetových zdrojů literární rešerši. Bude definován venkovský prostor, krajina venkova, část práce se bude věnovat stavbám na venkově. Popsán bude regionální rozvoj venkovského prostoru. Dále se práce bude věnovat popisu sociální oblasti venkova, především základní škole a aktérům, kteří mají vliv na rozvoj venkova. Poslední část teoretické části si klade za cíl popsat konkrétní obec a základní školu v této obci.

Cílem praktické části je vyhodnocení dotazníkového šetření.

V práci bude ověřena hypotéza, že základní škola v obci Strančice, jako jeden z aktérů rozvoje venkova má přínos k rozvoji venkovského sídla, má přínos k rozvoji sociálních vztahů na venkově a dále, že obyvatelé mají zájem o tento přínos a rozvoj obce.

3 Literární rešerše

3.1 Venkovský prostor a jeho definice

Venkovský prostor, jak je obecně známo, je prostor mimo město, má menší počet obyvatel a pro mnohé je synonymem vesnice, vsi či dědiny. Hudečková et al. (2006) uvádějí rozdíl mezi venkovským a městským prostorem podle kritérií, kterými jsou homogenita a heterogenita, rychlost vývoje, stáří, velikost a funkce. Venkov na rozdíl od města je tedy menší, starší, pomaleji se vyvíjí, plní převážně funkci zemědělskou a je více homogenní.

Další autoři ve svých publikacích definují venkov následovně.

Perlín (nedatováno) uvádí, že venkovský prostor je takový, který zahrnuje nejen venkovská sídla, ale i krajinu. Venkov autor dělí na pozitivní a negativní. Negativní venkov je takový, který je urbánní, městský a je to to, co zbyde po odečtení městské části. Obecně lze konstatovat, že venkov jsou nejen venkovská sídla, ale i krajina a jedná se tedy o integraci území zastavěného s územím nezastavěným. A právě toto určité prostředí ovlivňuje rys naší země, jak uvádí Binek et al. (2007). Přesná definice je dle autora velice těžká, neboť se jedná o „*přechodovou škálu mezi divočinou a městem*“ a mnohý venkovský prostor má znaky města, a naopak ne jedno město vykazuje znaky venkova. Přístupy, jak rozlišit venkov od města vychází z pohledu na venkov. Prvním takovýmto přístupem je takový, který se zaměřuje jen na několik málo charakteristik. Tento přístup formulují definice jednotlivých států a dále dvě definice, které lze použít univerzálně, a to definice OECD a EUROSTAT, jak uvádí autor.

OECD definuje venkovský prostor pouze podle jediného ukazatele, kterým je hustota zalidnění. Pokud je hustota zalidnění nižší než 150 obyvatel na km² jedná se o venkovskou oblast. Z regionálního hlediska rozlišuje definice tři oblasti podle procenta obyvatel žijících na venkově, a to:

- výrazně venkovská oblast – ve venkovských obcích žije více než 50 % obyvatel,
- venkovská oblast – podíl obyvatel žijící ve venkovských obcích je 15–50 %,
- výrazně městská oblast – ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel.

V České republice byla tato hodnota snížena na 100 obyvatel na km² a tři podskupiny venkovské oblasti byly rozděleny následovně:

- převážně venkovská oblast – obyvatel na venkově je 37,5-50 %
- smíšená oblast – venkovského obyvatelstva je 25-37,7 %
- převážně městská oblast – venkovského obyvatelstva činí podíl 15-25 %.

EUROSTAT definuje venkovský prostor kromě hustoty zalidnění i počet obyvatel absolutní. Dělení do tří skupin podle stupně urbanizace v regionech je následující:

- zóny hustě obydlené – hustota obydlí je nad 500 obyvatel na km² a počet obyvatel je přinejmenším 50 000,
- zóny přechodné – hustota obydlí je více než 100 obyvatel na km² a počet obyvatel je přinejmenším 50 000 kteří nespádají do první zóny
- zóny obydlené řídké – tyto zóny obsahují obce, které nesplňují podmínky první a druhé zóny.

Druhý přístup vychází ze souhrnného pohledu, který zkoumá a zahrnuje kvalitativní i kvantitativní znaky oblasti sociální, sídelní, hospodářské a krajinné, jak uvádí Binek et al. (2007).

Další postoje k vymezení venkovského prostoru jsou dle Binka et al. (2009) podle jeho významu, což například může být vymezení podle toho, jak jsou venkovská sídla velká se zřetelem na demografii, podle rysu krajiny, který je výsledkem dlouhodobého a vzájemného působení lidského činitele na přírodu, což se odráží ve funkci krajiny sociální, ekonomické a ekologické. Dále se jedná o charakter lidských sídel a uzpůsobení života lidí v těchto sídlech.

Perlín (nedatováno) poukazuje, že výše uvedené definice s sebou přinášejí rozdíl mezi venkovským prostorem a venkovským sídlem. Vymezení venkovského sídla je možné z následujících hledisek:

- „*urbanistické*“ – pro tato sídla jsou typické nízkopodlažní, rodinné domy, s návsi, a vyšším podílem zeleně,
- „*architektonické*“ - v takovémto sídle je většina nízkopodlažních rodinných domů, které mají i hospodářské zázemí, tyto domy mají dvory a zahrady,
- „*sociální*“ - toto sídlo je charakteristické úzkými, sociálními vazbami mezi obyvateli, kteří spolu dlouhodobě participují,
- „*ekonomické*“ - v tomto sídle je typická zemědělská činnost a vyjíždění do zaměstnání ekonomicky aktivních obyvatel,
- „*historické*“ - takové sídlo má charakter venkova, ale v historii získalo statut města,
- „*administrativní*“ - tato sídla jsou obce, kterým se z prestiže propůjčuje statut města,
- „*statistické*“ – v tomto sídle je počet obyvatel menší než konzervativně stanovený.

V České republice se k vymezení venkovského sídla neboli obce používá počet obyvatel do 2 000 obyvatel. Dle Perlína (nedatováno) je toto vymezení nepřesné, neboť existují sídla, která přesahují uvedený počet obyvatel a dominuje zde venkovský charakter, a naopak sídla se statutem města a počtem obyvatel, který je menší než uvedená hodnota, jsou svým charakterem

typicky městská sídla. Proto si mnozí autoři definují sídla s počtem obyvatel 2 000 – 10 000 podle potřeby.

V případě, že se se budeme na rozvoj venkova dívat z pohledu socioekonomické analýzy, jsou vymezeny následující tři obce:

- nejmenší obce, které nejsou v zázemí měst
- obce, které nejsou v zázemí měst a zároveň mají více než 200 obyvatel
- obce, které se nacházejí v městské části, jak uvádí Binek et al. (2009).

Aby bylo možné venkov definovat, tak, jak je uvedeno výše, musel venkov projít historickým vývojem. Vývoj probíhal již od středověku, jak uvádí Taylor (1982), například na území Baldock, Newmarket, Win-chelsea, Olney a Buckinghamshire. Na odlehlých územích těchto měst, což byly svým způsobem vesnice, vznikala tržiště, která položila základ novým čtvrtím měst. Oosthuizen (2013) dále zmiňuje, že tržiště vznikala na významných cestovních křižovatkách a panstvo provádělo technické práce pro jejich lepší přístupnost, takže došlo k oživení odlehlých částí.

Dle Urbáškové (2012) je vývoj takový vývoj nejen území, ale i krajiny a vesnických sídel, která na našem území začala již od pravěku. Dále vznikaly osady v oblasti orných půd a vody a později docházelo k obydlování výše položených oblastí. V době vrcholu středověku se území venkova rozlišovalo jako rozptýlené a semknuté. Autorka dále uvádí, že více než dvě stě vesnic bylo založeno na našem území koncem 18. století. Tyto vesnice byly charakteristické obsahem menších zemědělských usedlostí. Po průmyslové revoluci dochází ke změně a český venkov ztrácí zemědělskou funkci, mění se ekologie krajiny, ale i hledisko sociální, společenské a morální. V době socialismu bylo chtěné, aby se vyrovnal rozdíl mezi venkovem a městem. Ve vesnicích byly zakládány školy, střediska kultury a podobně.

S tímto vývojem dochází i ke změně významu venkovského prostoru, ke kterému Urbášková (2012) uvádí, že v důsledku změny ekonomiky dochází ke změně společnosti na „*informační*“, kdy lidé jsou vzdělaní a uvědomují si nutnost propojení venkova se světem zejména tedy z ekologického hlediska. Nové, moderní technologie mají za následek změnu vzorce chování venkovských obyvatel, což má za následek změnu struktury venkovského prostoru. Venkovské prostory mají díky modernizace dopravních cest možnost lepšího spojení s ostatními regiony a dále, jak uvádí autorka i s ekonomikou globální. Tato infrastruktura vede k lepší kooperaci mezi venkovem a městem, dochází ke spolupráci a rozvoji zemědělství, lesnictví či cestovního ruchu. Autorka uvádí význam venkova v oblastech:

- zachování základů života, které jsou přirozené

- zemědělství ekologické
- výroba obnovitelných zdrojů
- bydlení se smysluplným způsobem života
- využití volného času a rekreace.

3.1.1 Krajina a stavby venkova

„Krajina znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejichž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“ dle definice Evropské úmluvy o krajině CEC (2000).

Venkovská krajina je krajina, která je volná, přírodní, kultivovaná, trvale osídlená se zemědělskými sídly, kterou obdělávali obyvatelé, nebo naopak netrvale osídlená sloužící k rekreaci, náboženským účelům nebo například komerčním účelům, jak definuje Baše (2006). Poznat takovou krajinu se může zdát být na první pohled lehké. Ovšem v současnosti venkovská krajina není jasně definovaná a je pouze jedno kritérium, kterým je hustota obyvatel na venkově Baše (2006).

Krajina venkova byla a je ovlivněna lidským konáním, a to zejména zemědělskou činností, dále zakládáním rybníků, úpravou lesní plochy, stavěním obydlí a při této činnosti lidé v minulosti nehleděli na estetičnost krajiny, ale na funkčnost a maximum výnosu. První snahy o estetično v krajině, jak uvádí Binek et al. (2007), začaly v době klasicismu a baroka. Podle Hendrycha (2018) se Řekové už 540–480 let před naším letopočtem inspirovali krásou a řádem v přírodě od Babylonců a Egypťanů.

S postupným vývojem společnosti dochází v krajině ke změnám, které odráží například aktuální situaci politickou, demografickou, ekonomickou, technologickou (Binek et al. 2007). Zajímavé je srovnání krajiny v letech 1952–2009 v České republice s krajinou v Rakousku v oblasti pohraničí, kdy krajina je téměř shodná, ale v důsledku politických a socioekonomických vlivů došlo k rozdílnému vývoji, což popisuje Sklenicka et al. (2014). Autoři připisují rozdílný vývoj především v oblasti zemědělství na venkově v zemích rozdílnou politikou. V ČR to bylo socialistické plánování, v Rakousku tržní systém. Dalším rozdílem je, že ČR má dále homogennější krajinný ráz a silniční síť řidší.

Za významné činitele, kteří změnili vzhled krajiny, považuje Antrop (2004) železnice, vodní cesty a automobilismus, budování silniční, železniční a vodní sítě, které vedly ke snazší dostupnosti venkova.

Binek et al. (2007) dále popisuje zemědělskou činnost jako jeden z nejvýznamnějších činitelů, kteří ovlivňují krajinu.

Zemědělství není jen produkce, ale má funkci kulturní, ekologickou, krajinářskou a ochrannou. Cuhrová et Štenclová (2003) se ztotožňují se zemědělstvím jako autorem uvedení, utváření krajiny, kdy mimo něj krajinu utváří i zakládání luk, pastvin a remízků. Mimo činnosti člověka je to i příroda sama, která tvoří krajinný obraz a člověk dává krajině řád. Dle autorek spojení lidské činnosti a přírody vytváří krajinný ráz s barevnou kompozicí i přesto, že žádný zemědělec a hospodář neměl toto estetické vnímání na mysli.

Dalším činitelem, který ovlivňuje krajinu venkova, je pozemková úprava (Binek et al., 2007). Pozemkové úpravy mají za cíl ovlivňovat krajinu cíleně, dávají krajině konečnou podobu díky svým opatřením. Cuhrová et Štenclová (2003) uvádí, že z historického mezníku je významný rok 1775, kdy Marie Terezie zavedla rozdělení půdy, budov a statků hospodářských a domácích zvířat mezi své poddané a o pár let později byla i vybírána daň z pozemku. V této době vznikl tzv. „*josefovský katastr*“, který z této doby eviduje pozemky dodnes. Pozemkové úpravy, jak uvádí autorka, jsou součástí legislativního a technického opatření, podle kterých se provádí ustanovení zákona o vlastnictví k půdě.

Zákon č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změna zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku uvádí, že pozemkové úpravy se týkají všech pozemků bez ohledu na současný způsob využívání, existující vztah vlastnictví k pozemkům a užívacích vztahů k pozemkům.

Pozemkové úpravy, jak uvádí Binek et al. (2007), mají přínos pro rozvoj venkova zejména proto, že v oblasti pozemkového obvodu ujasní k pozemkům vlastnické vztahy, církevní majetek ze státní půdy vyčlení, dohledají nezapsaný majetek obce, v případě navržení společných zařízení jsou převedena do majetku obce. Dále mohou být pozemkovými úpravami polní cesty realizovány mimo obec, mohou sloužit i jako cyklotrasy a tím vedou k rozvoji turistiky na venkově. Tyto úpravy mohou vést k ochraně proti povodním, protierozním a vodohospodářským omezením, svým opatřením přispívají ke zvýšení ekologické stability.

Kromě přínosů pro obec, uvádí Binek et al. (2007) přínos komplexních pozemkových úprav i pro vlastníky pozemků. Mezi ně patří například vymezení vlastnictví pozemků z pohledu výměry i polohy, scelení pozemků, úpravy tvaru pozemků, rozdělení vlastnictví, vytvoření sítě cest. Dále mohou úpravy zvýšit cenu pozemků, pro urychlení prodeje lustrování v Pozemkovém fondu. Hlavní nevýhodou pozemkových úprav, jak uvádí autor, je neuvědomění si přínosu pozemkových úprav občany a obcemi, který vede k rozvoji venkova.

S pozemkovými úpravami souvisí i budování nových sídel, kdy, jak uvádí Cílek et al. (2004), je nutné, aby tento rozvoj byl ohleduplný k přírodě, hospodárny k životnímu prostředí pro udržitelný rozvoj budoucí generace.

Antrop (2004) ke změně venkovské krajiny uvádí ještě dalšího činitele, a to urbanizaci, protože Evropa, kam samozřejmě patří i Česká republika má nárůst až 80 % obyvatel, kteří žijí ve městech. Tím je ovlivněn venkov, protože slouží pro městské účely a venkovská krajina se stává homogenní.

Vnímání krajiny popisuje Maier et al. (2012) ze tří hledisek, a to dělení krajiny na:

- živobyetí – krajina je primárním zdrojem potravin, surovin, lidské obživy. Toto vnímání je charakteristické pro zemědělce, myslivce, rybáře a ostatní, kteří mají krajinu spojenou s obživou
- divočinu – jedná se o krajinu, do které člověk nezasahuje,
- arkádii – laskavá venkovská krajina.

Odlišné vnímání krajiny popisuje ve své publikaci Jelínek, Kusyčan (2014). Autoři dělí krajinu na:

- „*přírodní*
- *krajina přírodě blízká*
- *krajina narušená intenzivní lidskou činností*
- *krajina opečovávaná a chráněná“.*

Krajina přírodní se bez narušování člověkem vyvíjela už od doby ledové a patří sem zejména horské lesy, pralesy. Pralesy se vyvíjely v místech, která nebyla vůbec, nebo byla, ale minimálně ovlivněna lidskou činností. Další přírodní krajina je divočící voda, která vytváří prostředí pro živé organismy a dále sem patří skály, přirozená místa bezlesí a rašeliniště.

Krajina přírodě blízká je taková, kterou pozměnil člověk. Patří sem prostředí lesa, luk a hájů, pařezin, pastvin. Dále sem autoři řadí zahradní jezírka, lomy a újezdy.

Krajina narušená intenzivní lidskou činností v sobě zahrnuje lesy – jehličnaté monokultury, které vznikly z průmyslového pěstování dřevin, agro-kulturu, kam spadá veškerá zemědělská krajina, rybníky s účelem chovu ryb a dále lidská sídla a komunikace.

Krajina opečovávaná a chráněná je taková o kterou lidé pečují. Do této skupiny patří chráněná území a nejrůznější krajinné oblasti.

Z výše uvedeného je zřejmé, že člověk měnil krajinu jak vědomě, tak i nevědomě, a to především výstavbou sídel, stavbou obydlí a nejrůznějších objektů pro lidskou potřebu.

Umístění staveb na venkově je ovlivněno dle Cuhrové et Štenclové (2003) především faktory, kterými jsou místo pozemku, sklon pozemku, umístění podle světových stran, dostupnost a výše hladiny podzemní vody, dostupnost a zásobování vody, kvalita základové plochy, odvod vody, dostupnost elektrické energie, dopravní infrastruktura. Důležitým faktorem je i provoz staveb a jejich vliv na životní prostředí. A v neposlední řadě je to i dle autorky estetické hledisko, neboť území, které je zastavěné, tvoří ráz krajiny. S tímto estetickým souvisí architektura staveb na venkově.

Definice architektury se liší dle autorů. Například architektura, jak uvádí Dudák et al. (2002), je v užším pojetí umění ve stavitelství, kdy tvořené dílo je tvarově a prostorově přizpůsobeno době se všemi požadavky. V širším pojetí je to ztvárnění životního prostředí pomocí uměleckých prvků s ohledem na vědecké znalosti.

Umění stavět, či vrcholné umění stavitelství pomocí dostupných prostředků, techniky a poznatků je architektura dle Kotyšky et Teysllera (1929).

Krajinná architektura je věda a umění s odbornými činnostmi, které se týkají územního plánování, navrhování venkovních prostor a míst, s ohledem na zachování přírodních zdrojů a vytvoření příjemného prostředí (Sim 2001).

Architektura krajiny pomáhá lépe vnímat krajinu, jako základ pro lidské činnosti, udržovat rovnováhu mezi přírodou a krajinou a v místě či regionu by měla ukázat původní krásu (Simonds, 1997). Autor ve své publikaci dále uvádí a popisuje fotografie návrhů pro venkovská místa v souladu s přírodou. Další atlas, kde je možné brát inspiraci při plánování staveb a prvků v krajině, napsal Uffelen (2014), který zmiňuje, že vzhledem ke globalizaci je potřeba uspokojovat požadavky, nároky a očekávání krajinné architektury. Schmidt (2007) poukazuje na nutnost provázanosti všech prvků a vzájemných vztahů mezi nimi.

Architektura staveb na venkově je tedy výsledek různých hledisek a požadavků na stavbu, jak uvádějí Cuhrová et Štenclová (2003) a dále popisují, že člověk krajinu a vzhled krajiny měnil i úmyslně, a to nejrůznějšími stavbami například sakrálními a profánními. V krajině se jedná o náboženské, terénní, solitérní stavby, archeologické a technické památky, jenž jako estetické prvky doplňují krajinu.

Tyto památky se vyvíjely již od pravěku, jsou známy jako archeologické památky. Z doby antiky se památky na našem území nevyskytují. Křesťanské památky jsou již od doby středověku, v novověku se objevuje barokní krajina se sakrálními stavbami. Dále to jsou památky vojenské povahy z 19 století a od 20 století až po současnost církevní památky oslabují, chátrají, a proto se v současné době hledá způsob, jak je revitalizovat.

Výstavba staveb na venkově se odvíjela od doby a potřeb obyvatel. Cuhrová et Štenclová (2003) uvádí, že charakter staveb na venkově je dle jejich polohy a odrážel se od toho, zda se stavba nacházela uvnitř nebo na okraji zastavěného území. Typické jsou stavby, které byly pro obytné účely, zemědělské, náboženské či pro občanskou potřebu. Historicky jsou na našem venkovském území typické domy komorového a chlévového typu, stavby pro hospodářské účely, kovárny, vodní mlýny apod. Komorové domy jsou typické svým půdorysem se síní, pokojem či jizbou, komorou a černou kuchyní. Nepostradatelnou součástí těchto domů byly sýpky, ve kterých se skladovalo zrna, mouka apod., ve stodolách, které sloužily pro mlácení obilí se skladovalo obilí. Chlévy sloužily pro ustájení domácích zvířat a nářadí či další potřebné pomůcky byly skladovány v kolnách. Vodní mlýny, jak dále uvádí autorky, byly stavěny na návsi nebo při cestách, aby byly dobře dostupné, ovšem v bezpečné vzdálenosti od ostatních stavení z požárně bezpečnostních důvodů. Do 19. století byly obytné prostory stavěny ze zdrojů, které byly místní, nejčastěji to bylo dřevo, kámen, hlína a později se začaly pálit cihly. S postupným rozvojem nejen venkova byly kolem 20. století používány pro stavby materiály z průmyslu, staví se například ze železobetonu, oceli a podobných materiálů.

Krajinu venkova utvářelo i již dříve zmiňované zemědělství. Cuhrová et Štenclová (2003) popisují historii na našem území, kdy v 50. letech vznikala JZD a byla potřeba budovat nové stáje s většími kapacitami. Typické pro tuto dobu jsou kravíny s kapacitou pro cca 100 kusů dobytka. Tyto stáje a podniky JZD byly téměř v každé obci či v její těsné blízkosti. Stavby se smíšenou produkcí byly z hygienických důvodů budovány za hranicemi obce ve volné krajině. Výstavba farem pokračovala i v 60. letech, JZD se slučovala do větších útvarů a podniky se vracely blíže k obcím, aby byly dostupné pro obyvatele – zaměstnance. 70. a 80. léta jsou pokračováním trendu výstavby velkých farem u větších venkovských sídel. Po roce 1989 se změnou vlastnictví přechodu JZD na SS do soukromého vlastnictví dochází k chátrání objektů, protože zemědělská výroba upadá.

Další stavby a prvky, které byly dříve typické pro venkov, a vzhled napovídá jejich účelu, jsou dle Čerňanského et Procházky (2015) ohradní zdi a ploty, vjezdové brány, chlévy, salaše, ovčírny, stáje, holubníky, včelí úly, brtě, kanály, stoky, rybníky, stoupy a stupníky, pece pro pečení chleba, sušárny, vinohrady, vinné sklepy, chmelnice, lisovny oleje, sruby, sklepy, kolny, špýchary, seníky, sýpky. Dále to jsou vodohospodářské stavby, cesty, silnice, dílny pro nejrůznější řemesla, pily, cihelny, sklárny, hamry, kovárny, mlýny vodní, větrné a z církevních staveb to jsou zejména kaple, zvonice, zvoničky, boží muka, kostely. Mezi stavby, které autoři dále uvádí, sloužily, a i dnes slouží obyvatelům, patří hasičské zbrojnice, hospody, školy.

V České republice jsou typické venkovské stavby pro jednotlivé regiony.

Střední Čechy jsou již od středověku charakteristické přízemní roubenkou ze dřeva a v pozdějších letech to byly domy kamenné či kombinované z více materiálů s bedněnými štíty a jednoduchého vzhledu. Od severozápadu přicházely do Středních Čech i domy s hrázděnou konstrukcí (Vařeka, 1979).

Jižní Čechy jsou typické jihočeským domem, který má bohatý štít a vstupní bránu. Na území jsou dochované sýpky a v oblastech Šumavy domy ze dřeva či Alpský dům. Stavby ze zdiva se liší podle regionu v této oblasti a některé mají na průčelí štukovou výzdobu a bohatě tvarovaný štít, jak uvádí Škabrada (1999).

Západní Čechy jsou území, kde najdeme kabřince, domy s mazaninou a přízemní roubené domy, které mají bednění a štíty, zděné domy se štukovým zdobením. Od západu vstupuje do západních Čech patrový dům s hrázděnou konstrukcí (Škabrada, 1999). Severozápadní pohraničí, jak uvádí Škabrada (1999) pro nedostatek dřeva má převážně zděné domy a z nepálených cihel. Domy jsou jak přízemní, tak i patrové se sedlovou střechou.

Severní Čechy jsou typické přízemní roubenkou, patrovým, hrázděným domem s lomenicí a pavlačí. Jako klasický dům uvádí Vařeka (1979) pojizerský dům, který má bohaté lomenice uspořádané do vodorovných pásů.

Východní Čechy navazují na Střední Čechy roubenkami i patrovými domy ze dřeva a později domy z pálených cihel. I zde jsou typické lomenice, sedlové střechy a dále dřevěné kostely a zvonice, jak uvádí Škabrada (1999).

Jižní Morava je pro svoji nížinnou polohou charakteristická stavbami z hlíny s dřevěnou konstrukcí a slaměnou krytinou. Pozdější stavby jsou kamenné či zděné (Škabrada, 1999).

Střední Morava je rozdělena dle Škaraby (1999) na Dražanskou vrchovinu, kde jsou klasické roubenky z hlíny a později ze zdiva, na Hanou, kde jsou domy roubené, hliněné s mohutným průčelím nad vstupní částí domu a arkády a na oblast Karpat s přízemní roubenkou, šindelem a bedněným štítem.

Severní Morava a Slezsko má dvě oblasti. A to oblast Jeseníků, která sousedí se severovýchodním regionem a je i zde typická roubenka s hraněnými trámy a střechou, která je strmá. Dále Škabrada (1999) uvádí oblast Valašska s přízemním domem a bedněným štítem.

V současnosti mnohé stavby na venkově již nenajdeme a spíše se s nimi setkáváme ve skanzenech. Je to dáno civilizačním vývojem a urbanizací, jak uvádí Antrop (2004).

Ve 20. století došlo ke zhoršení vztahů na venkově a změně tváře venkova (Kašparová, Rozehnalová et al., 2008). Autorky uvádí příčiny, kterými byla již výše zmiňovaná zemědělská činnost, došlo k přerušení venkovských tradic a hospodaření, stěhování obyvatelstva do měst a

nové výstavby s moderními prvky architektury. Rodiny nově přicházející na venkov mají požadavky na rodinné domy rozdílné, než byly v minulosti. Jedná se především o dispoziční řešení, propojení domu s venkovním prostorem například formou terasy, snížení provozních nákladů, použití zdravotně nezávadných stavebních materiálů. Dále je to i rozdílné vybavení domu ať už technické či vybavení moderními technologiemi a požadavky na zahradu, nejlépe s velkým bazénem.

Tvář staveb na venkově byla a je ovlivněna dobou, vyvíjí se a přizpůsobuje se danému období. Cuhrová et Štenclová (2003) popisují historický vzhled staveb následovně. V předválečné době jsou stavby jednoduché, účelné, téměř stejné, domy mají štíty, kterými jsou orientované na náves nebo na pozemní komunikaci. Zeleň prostupuje územím, které je zastavěné. V poválečné době, a tedy socialismu byla snaha o zrušení rozdílu mezi venkovem a městem. V současné době je snaha o zlepšení architektury na venkově, zakládání zeleně a zachování kulturní hodnoty. V případě nové výstavby je snaha o respektování povahy venkovského prostoru a potřeb obyvatel.

Potřeby obyvatel z pohledu občanské vybavenosti Kašparová, Rozehnalová et al. (2008) uvádí zařízení, kterými jsou:

- školy – od mateřských škol, až po střední,
- zařízení pro kulturní vyžití a osvětu – kulturní střediska, knihovny,
- zařízení pro tělovýchovu a sport – nejrůznější hřiště pro různé věkové skupiny s veškerým zázemím a tělocvičny,
- střediska zdravotní a sociální péče – lékařské ordinace, domovy pro seniory,
- maloobchod, velkoobchod – prodejny s rozmanitým sortimentem,
- ubytovací zařízení – penziony, hotely pro zvýšení turistiky,
- stravovací zařízení – hospody, restaurace, rychlé občerstvení,
- služby výrobního, nevýrobního a opravárenského charakteru – kadeřnictví, opravny,
- budovy správy – služebna policie, pobočky pošty, banky,
- prostory pro společenské a zájmové organizace.

Mimo vyjmenovaných zařízení, která jsou více než obvyklá, s sebou životní požadavky mladých lidí přináší na venkov i méně obvyklá zařízení a stavby, kterými mohou být, jak dále uvádí Kašparová, Rozehnalová et al. (2008) zařízení pro nové aktivity, například golfové hřiště, minigolf, tenisové kurty, fitcentra, cyklostezky, zařízení pro noční život, kterými jsou bary, diskotéky, noční kluby a v neposlední řadě zařízení pro ostatní potřeby, zejména banky, čerpací stanice, supermarkety, parkoviště, výrobní haly a speciální školy.

Pro zajímavost stojí za zmínku moderní Spolková obchodní akademie a Spolková obchodní škola ve Vídni, s cca 1000 žáky, kteří mají k dispozici multifunkční arénu, učebny pod širým nebem, rákosovou zahradu s dřevěnou plošinou, na které jsou vestavěny záhony. Dále je v areálu taneční plocha i se zrcadlem, samozřejmostí jsou lavičky, ohniště, stůl se židlemi a vysázená zeleň. Žáci mají celkem 4 dvory, kde se nachází zmíněné zařízení (Uffelen, 2014). Aby byla zachována tvář venkovského prostoru, je potřeba zachovat požadavky na úpravu či výstavbu nových objektů. Těmi jsou, jak popisují Kašparová, Rozehnalová et al. (2008), zachování původních tvarů, realizace předzahrádek a nástupních míst, aplikace mobilní zeleně, květinové a stromové výzdoby, detailní řešení stavebních elementů u oken, dveří apod. Opravy a úpravy musí být samozřejmě v harmonii s okolím, taktéž i lavičky, lampy veřejného osvětlení a odpadkové koše. Volba materiálu, jak dále autorky zmiňují, musí být vhodná a musí zapadat do venkovského prostoru. Samozřejmostí je i citlivý přístup ke všem úpravám a podmínky pro soukromé subjekty je potřeba jasně definovat pomocí územního plánu a s ohledem na urbanistickou strukturu centra obce, podle typu krajiny a původních domů v obci.

3.2 Rozvoj venkova

Rozvoj, a to nejen venkova, je proces, kterým dochází ke změnám účelného využití stávající podoby k lepšímu, nebo k úplné změně pomocí investičních nástrojů. Do rozvoje vstupují nejrůznější činitelé, kteří mají skupinový, individuální či veřejný zájem o rozvoj (Maier et Řezáč, 1994). Jedná se tedy o proces, který je pozitivní a dělí se na kvantitativní, kvalitativní, a to nejčastěji v oblasti sociálně-ekonomické a přírody. V rozvoji venkova se nemusí vždy nutně jednat o změnu stavu k lepšímu, ale může to být i udržení stávajícího stavu. Zlepšení nebo i udržení žádoucího stavu by mělo zlepšit vše související. V tomto případě se jedná o synergický efekt. (Binek et al., 2009).

Počáteční kroky, které vedly k rozvoji českého venkova, jak uvádí Cuhrová et Štenclová (2003), byly vyvolány problémy globálního charakteru ve 20. století a byla potřeba plánování a vytvoření strategie. Po prvních rozvojových záměrech se obce sdružovaly, vznikaly programy jako například Spolek pro obnovu venkova, Program obnovy venkova a vznikaly mikroregiony.

Programy pro rozvoj jsou v České republice podle rozvoje územních celků samosprávných, a to pro rozvoj kraje a obce (Maier et al., 2012).

Program na rozvoj obce je dán zákonem č. 129/2000 Sb. o krajích, kdy § 1, odstavec 4 říká *“kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“* a dále zastupitelstvo, dle § 35, odstavec 2, písmena d je *„vyhrazeno koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění“*.

Program na rozvoj obce je upraven také zákonem, konkrétně je uveden v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích, kdy přímo obec je povinna pečovat o *„všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“* dle § 2, odstavec 2 a dále podle § 84, odstavec 2, písmena program rozvoj obce schvaluje zastupitelstvo.

Mimo výše uvedených programů je potřeba pečovat i o krajinu, která je nedílnou součástí venkova. Ouředníček, et al. (2013) zmiňují péči o krajinu, protože tím, že není přesná hranice mezi městem a venkovem, dochází k unifikované městské a zemědělské krajině, zabírá se zemědělská půda, mizí biotopy a půdě hrozí eroze.

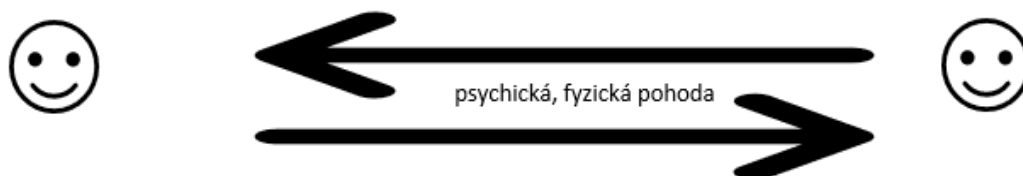
Babincová et Jemelíková (2000) uvádí k Programu péče o krajinu, že jsou podporována opatření v ekologické revitalizaci území s kooperací s ostatními programy na rozvoj venkova, realizace určených ÚSES, meliorační opatření, protierozní opatření, podpora biocenózy, obnova stanovišť domorodých rostlin a živočichů a dále opatření na péči o chráněnou krajinu. V souladu s nařízením EP a rady č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a souvisejícími prováděcími právními předpisy byl vypracován Program na rozvoj venkova na období 2014-2020 (Ministerstvo zemědělství, 2014). Tento dokument definuje mimo jiné priority, které jsou v podpoře a předávání vědomostí v oblastech venkova a dále v subvenci *„sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského vývoje ve venkovských oblastech“*. Investiční podpora je především na založení či rozvoj činností, které povedou ke stabilizaci obyvatel na venkově a jejich zaměstnanosti. Dle dokumentu bylo v roce 2011 skoro 132 000 uchazečů o zaměstnání na venkově, což je ¼ z celkového počtu nezaměstnaných a venkovská místa nabízí jen šestinu všech pracovních míst. Tímto stavem je ohrožena nerovnost mužů a žen a dále osoby starší 50 let. Dalším nedostatkem na venkově je technická a občanská vybavenost, kdy téměř 20 % venkovských obyvatel není připojena na kanalizace a zhruba 10 % obyvatelstva na venkově nemá přísun vody z veřejné vodovodní sítě. V malých obcích je dále nedostatečné připojení k internetu, chybí pošta, lékař a ostatní služby. Cílem tohoto programu je tedy podpora podnikatelské činnosti a z ní vyplývající pracovní příležitosti na venkově, zvýšení technické a občanské vybavenosti pro zvýšení kvality venkova.

Proces rozvoje venkova a jeho nástroje v podobě výše uvedených programů vede k tomu, aby byl vytvořen harmonický systém krajiny, která je zkulturněná, aby došlo k rozmanitosti a jedinečnosti venkova, aby byly zajištěny kvalitní podmínky pro obyvatele a rozvíjela se společnost a dále, aby byla dostatečná a vyhovující dopravní dostupnost (Binek et al., 2009).

Vzhledem k tomu, že se změnil význam venkova a stal se dostupnějším a atraktivnějším, je potřeba jej rozvíjet, jak již bylo zmíněno výše po všech stránkách, což potvrzuje i Urbášková (2010) tedy duchovních, sociálních, kulturních a hospodářských oblastí. Rozvoj venkova má tedy vliv i na kvalitu života obyvatel.

Faktory, které vedou k fyzické a psychické pohodě, která je důležitá pro spokojený život na venkově, ukazuje následující obrázek.

KVALITA ŽIVOTA					
zdraví	prostředí	přírodní zdroje	rozvoj společnosti	osobnostní rozvoj	bezpečí
fyzické	znečištění	zdroje přírody	služby	osobní svoboda	bydlení
psychické	estetično	zboží	socializace	vzdělávání	životní úroveň
	kriminalita	statky a služby	složení společnosti	volnočasové	ekonomické
	dopad problémů	sociální	participace	aktivity	zabezpečení
	globálních	infrastruktura	politika		důvěra v instituce

Obr. č. 1 Kvalita života

Zdroj: Urbášková (2012), vlastní zpracování

3.2.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj má nejednotné definice dle Maiera et al. (2012), ale se společnými prvky a jedná se především o rozvoj samotného území a s tím i související činnosti prováděné nejrůznějšími aktéry. Do regionálního rozvoje patří rozvoj hospodářský, rozvoj dopravy, ekonomiky, podnikání, sociální rozvoj a další rozvoje v nejrůznějších oblastech, které vedou ke zlepšování podmínek a jsou spolu propojeny.

Region, jak jej definuje Maier et al. (2012), je území rozličného druhu, které se rozlišuje podle svých vlastností a můžou to být nejen kraje, ale i území, které spojuje nějaký společný potenciál. Regiony autor dělí na „*fyzické, administrativně správní, funkční*“.

Autor dále uvádí, že k tomu, aby bylo slabším regionům možné, pomoci slouží regionální politika na úrovni vlády nebo krajů. K pomoci jsou potřeba především finance a investice. Ty Maier et al. (2012) dělí na vnější a endogenní. Česká republika na přelomu 20. a 21. století byla příjemcem významných investic ze zahraničí, což byly hlavní zdroje pro růst a prosperitu venkovských regionů. Endogenní investice jsou, jak dále uvádí autor, investice ze zahraničních firem, které se nacházejí na daném území venkova. Firmy, jak je tedy zřejmé, tvoří základ ekonomického potenciálu.

Aby bylo možné region rozvíjet, jsou zapotřebí dále i faktory, které jsou pro obyvatele venkova atraktivní. Maier et al. (2012) uvádí faktory, které jsou eminentní pro podnikatelskou sféru, pro občany a obecně pro obec. Mezi faktory pro podnikatele především patří kvalita a kvantita lidských zdrojů, přístup pozemků a podnikatelských objektů s nimiž souvisejí infrastruktury a dostupnost odběratelů a dodavatelů. Faktory, které jsou významné pro obyvatele venkova, jsou dostupnost pracovních míst, výše mzdy, dostupnost bydlení, možnosti pro volnočasové aktivity a služby veřejného sektoru jako je například dostupnost dopravy a školství. Obecné faktory pro přitažlivost venkova jsou dostupnost institucí soukromých i veřejné správy, vzdělávací systém a kulturní možnosti.

V České republice řeší regionální rozvoj zákon č. 248/2000 Sb., který definuje v § 3 odstavec 1, cíl tohoto rozvoje, kterým je: *“zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů”*.

Aktivity, které stát realizuje v rámci cílů regionální politiky, jsou upraveny v Akčním plánu Ministerstva pro místní rozvoj České republiky (2019). Mimo jiné tento dokument uvádí v prioritní oblasti územní soudržnosti priority, kterými jsou kvalitnější sociální prostředí, vyrovnaný rozvoj území a oživení okrajových částí území. Opatření těchto priorit je podpora *„integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva“*, jak uvádí dokument MMR (2019) a dále vyšší kvalita a vybavenost službami veřejnými, lepší podmínky pro aktivity volnočasové, podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti, lepší infrastruktura území a podpory v oblasti zvýšení pracovní síly, ekonomiky, služeb a inovací v podnikání. Mimo tyto uvedené priority a cíle je podporováno řešení veřejných prostranství, zvláště revitalizace zeleně a ostatních ploch dle potřeb obyvatel, kdy vhodným řešením může

dojít ke zvýšení bezpečnosti obyvatel a snížení konfliktů v lokalitách, které jsou sociálně vyloučené. V rámci školství je řešena podpora na profesní rozvoj pedagogických zaměstnanců školy, zlepšování podmínek pro odměňování zaměstnanců školy a podpora rozvoje školy.

Regionální rozvoj je tedy realizován regionální politikou, která má za cíl vyřešit problémy regionů, které se nerovnoměrně vyvíjí (Ježek et al., 2014).

3.3 Sociální oblast venkova

Lidské společenství je významný prvek venkova, neboť jej lidé obývají, žijí v něm, vzdělávají se, pracují či dělají nejrůznější další aktivity a činnosti. Podle Maiera et al. (2012) je lidská soudržnost klíčová pro sociální pilíř rozvoje venkova a tvoří jeho sociální kapitál, který je stejně důležitý jako ostatní kapitály. Tento kapitál tvoří lidské vztahy mezi jednotlivci, ale i skupinami a společenstvím, kterými mohou být zájmová sdružení, skupiny, organizace, ale i instituce. Zmíněná lidská neboli sociální soudržnost souvisí se soudržností v území. Tím je myšleno uspořádání obce, či venkova prostorově, především rozmístěním staveb pro bydlení, rekreaci, pracoviště, objekty pro trávení volnočasových aktivit či veřejné služby. Pomocí územního plánování, regulačního plánu a regionální politiky je možné dosáhnout vhodného prostorového uspořádání, které vede k sociální soudržnosti obyvatel. Maier et al. (2012) uvádí následující způsoby vhodného prostorového uspořádání. Veřejná prostranství, kde se občané mohou setkávat a komunikovat, mají být bezpečná, atraktivní, snadno dostupná a místa se zelení či parky mohou sloužit pro rekreaci. Jednotlivé druhy bydlení by neměly být homegenní jako prevence před sociální segregací. Občanská vybavenost jakož je například mateřská škola, základní škola či ordinace lékařů, by měla být v pěší dostupnosti. Ovšem samotné zlepšování úrovně obyvatel nevede k rozvoji venkova, ale je základem pro vytváření optimálních podmínek pro rozvoj v sociální oblasti a hospodářství (Maier et al. 2012).

Sociální rozvoj vede ke zlepšení podmínek sociálního prostředí a služeb občanům jako je například zdravotnictví, školství, sociální služby (Maier et al. 2012). Aby mohlo k tomuto rozvoji dojít a byly dosaženy žádoucí výsledky, jsou zapotřebí nástroje, kterými bude rozvoj realizován. Binek et al. (2009) uvádí sociálně psychologické nástroje, konkrétně se jedná o motivaci, komunikaci a vzdělání, které definuje následovně.

Motivace, vnitřní i vnější vede k zájmu o nějakou činnost či aktivitu, dosáhnout nějakého žádoucího cíle. Pro obyvatele vesnic je vyhlášována soutěž Vesnice roku, která je typickou motivací v této oblasti.

Komunikací se pro tyto účely, dle autora, rozumí dorozumívání. Jedná se zejména o přenos a dostupnost informací a vyměňování zkušeností.

Vzdělávání je potřebné pro rozvoj sociální a ekonomický a je realizováno především školami a různými neziskovými organizacemi.

Maier et al. (2012) uvádí, že veškeré sociální nástroje vedou k procesu, kterým jsou lidé vedeni k činnosti a tyto procesy vedou ke zvýšení aktivizace lidských zdrojů.

Lidské zdroje jsou tedy ústřední faktor pro rozvoj venkova, jak uvádí Binek et al. (2007). Lidské zdroje jsou na venkově tvořeny managementem, mezi který se řadí starosta, tajemník, administrativní pracovníci, dále obyvatelstvem, u kterého se sledují různé ukazatele. Například spoluobčanská participace, demografické ukazatele, vzdělanost apod. Posledním lidským kapitálem, jak uvádí Binek et al. (2007), jsou pracovníci firem na daném území.

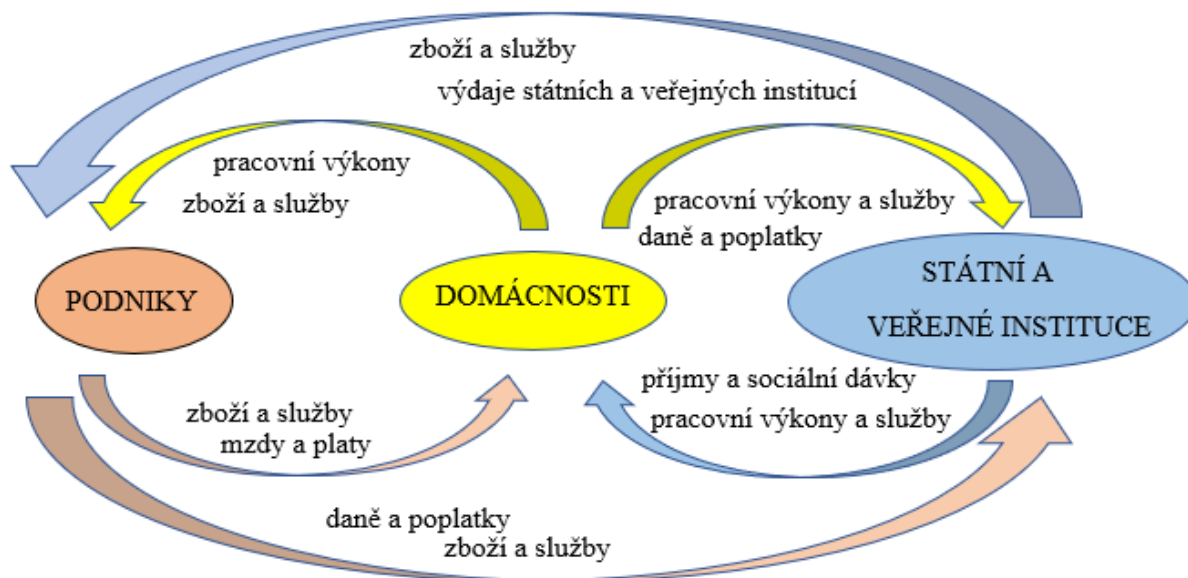
3.4 Aktéři rozvoje venkova

Aby bylo možné region rozvíjet, je potřeba aktérů, kterými jsou, dle Maiera et al. (2012) obyvatelé venkova, podnikatelé a firmy podnikající na daném území, veškerá veřejná správa a nejrůznější organizace neziskové, které sdružují občany. Tito aktéři prosazují své zájmy prostřednictvím nejrůznějších skupin podle svých preferencí, které jsou mnohdy odlišné. Aktéři veřejného sektoru prosazují zájmy v souladu s právní úpravou, soukromá podnikatelská sféra je ovlivněna svou ekonomikou. Dále autor uvádí, že při prosazování těchto zájmů je potřeba koordinovat aktéry tak, aby byl rozvoj venkova udržitelný a symetrický.

Podniky a firmy, jak uvádí Ježek et al. (2014), si vybírají lokalizace, kde budou podnikat, svým umístěním ovlivňují prostorové uspořádání a další subjekty či aktéry rozvoje venkova a v neposlední řadě ovlivňují trh zaměstnanosti a důchodovou politiku regionu.

Domácnosti a samozřejmě jednotlivci ovlivňují a působí na rozvoj svým rozhodováním a působením jako zaměstnanci, živnostníci, podnikatelé, spotřebitelé statků a služeb apod. Vybírají si místa pro své domovy, volnočasové aktivity či místa zaměstnání (Ježek et al., 2014). Veřejný sektor má v pravomoci rozhodovat o prostorovém uspořádání a vytvářet nejrůznější zařízení a instituce, jako je například škola apod., buduje infrastrukturu, kdy její dostupnost ovlivňuje činnosti ostatních aktérů rozvoje venkova (Ježek et al., 2014).

Tok mezi jednotlivými aktéry regionálního rozvoje znázorňuje následující obrázek.

Obr. č. 2. Aktéři regionálního rozvoje

Zdroj: Ježek et al. (2014), vlastní zpracování

Neziskové organizace nemají za cíl finanční zisk, ale snaží se o dosažení užitku. Mezi takové aktéry patří nejrůznější spolky myslivců, hasičů, místní centra, sportovní kluby, nadace a dále činnosti vysoké školy které mají dopad na celou republiku (Binek et al., 2009).

Mimo výše uvedené dělení aktérů je možné aktéry rozvoje venkova či regionu dělit podle nejrůznějších podstatných znaků. Binek et al. (2009) popisuje dělení podle hierarchie k veřejné správě. To jsou aktéři, kteří mají působnost na úrovni celorepublikové, národní, regionální a lokální. Další dělení aktérů je možné podle způsobu zapojení do rozvoje venkova a podle jejich vnitřního uspořádání. Jedná se o „*institucionalizované, částečně institucionalizované a neformální aktéry*“ (Binek et al., 2009) počínaje institucemi veřejné správy a konče samotnými občany. Od jejich vzájemné spolupráce se odvíjí rozvoj venkova celkově, jen v konkrétní oblasti nebo odvětví.

3.4.1 Základní škola

Pojem škola je něco, co každý zná. Statistická ročenka školství uvádí, že celkový počet základních škol ve školním roce 2018/2019 na území celé České republiky je 4 172, z toho škol jen s 1. stupněm je 4 156 a škol s 2 stupněm 2746 (MŠMT, 2019). Zajímavé číslo je i počet obcí v České republice v roce 2018, kdy ČSU (2019) uvádí 6 258. Je tedy snadné statisticky

odvodit, že téměř každá necelá druhá obec má základní školu. V praxi se jedná samozřejmě o větší obce.

Průcha (2002) poukazuje na to, že slovo škola je mezi 1000 používaných slov téměř ve všech jazycích a v českém jazyce existuje až 14 definic školy. Podle autora je to instituce, o které se téměř každý den píše či mluví v médiích a rodinách, je to instituce, budova, část životní etapy, je to skupina žáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků. Pro účely této práce je vhodné zmínit následující definici kterou Průcha (2002) zmiňuje ve své publikaci. Škola je nástroj politiky sociální, protože připravuje žáky na uplatnění na trhu práce a snaží se o potlačení negativních vlivů vyskytující se ve společnosti a dále je to instituce, ve které děti tráví část svého života a působí na ně.

Škola, stejně tak jako ostatní výchovná zařízení, realizují výchovnou a vzdělávací činnost záměrně pomocí vzdělávacích a výchovných programů (Čábalová, 2011). Tyto programy, jak dále autorka uvádí, mají za cíl rozvíjet kompetence účastníků a je i žádoucí, aby instituce vzdělávaly celoživotně. Škola je institucí, která má možnost ovlivnit chování, normy a hodnoty žáků a dá se považovat ze prostředníka mezi prostředím rodiny a veřejné společnosti, neboť vstupuje do života lidí, je v kontaktu s nejrůznějšími sociálními skupinami a umožňuje rozvoj mezilidských vztahů. Těmito činnostmi škola plní funkce integrační, socializační, výchovné, vzdělávací, sociální, poradenské a intervenční, jenž mají vést k cílům výchovy. Mezi cíle výchovy patří zejména osobnostní rozvoj každého žáka, vedení k úctě lidských práv a svobod, úctě k lidem, hodnotám a tradicím a mateřskému jazyku. Dalšími cíli jsou příprava na budoucí život dospělého jedince v demokratické společnosti a učení práva na vlastní názor. Dále škola ve spolupráci s ostatními aktéry rozvoje venkova, a to především s rodinou, může volbou vhodných aktivit realizovat primární prevenci proti patologickým jevům ve společnosti (Čábalová, 2011).

Školy mimo výše uvedené vzdělávací a ostatní funkce realizují i činnosti a výchovu v době, která je mimo vyučování, jak uvádí Pávkova (2014). Tyto volnočasové aktivity mohou přinášet propojení mezi dobami vyučování a mimo vyučování a dále se těmito aktivitami školy snaží být atraktivní pro děti a jejich rodiče. Reprezentované aktivity, jako je například účast v soutěži či různá setkání, mohou ovlivnit ziskovost žáků a zájem o školu. Oblasti, kterými se škola může stát žádaná pro obyvatele, uvádí Pávkova (2014) následující:

- „*pravidelné a organizované zájmové činnosti*“ – například zájmové kroužky
- „*příležitostné volnočasové aktivity*“ – tyto aktivity, jako jsou například různé soutěže,

veřejná vystoupení, výstavy, besídky, veřejně prospěšné aktivity, exkurze, plesy, společenské akce, výlety a vycházky, jsou dobré pro upevňování vztahů mezi žáky, pedagogy, rodiči a široké veřejnosti.

Škola je tady „koordinátorem volnočasových aktivit“ (Pávková, 2014), neboť pro tyto volnočasové aktivity může spolupracovat s ostatními institucemi, neziskovými organizacemi a dalšími subjekty v regionu.

Z pohledu rozvoje venkova patří základní škola mezi základní občanskou vybavenost obce, ve které se vzdělávají nezletilí a školní docházka je dána i legislativou. Dvořák et al. (2010) a stejně tak i Walterová (2004) řadí školu do sociálního pilíře, neboť škola zprostředkovává vztahy mezi nejrůznějšími sociálními skupinami a generacemi.

Kvalita vzdělávání, a především na základní škole má vliv pro budoucnost venkova, neboť kvalita vzdělání absolventů může být pro občany a obec atraktivitou (Maier et al. 2012).

Základní škola má možnost, stejně jako ostatní aktéři rozvoje venkova, čerpat z dotačních titulů realizovaných v letech 2019–2010 MMR (2019). Příloha číslo 2 tohoto dokumentu uvádí možnost čerpání dotací na programy „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém, vzdělávání“, „Excellence základních škol – hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2018/2018“, „Program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování“, „Financování asistentů pedagoga“, „Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji“, „Podpora odborného vzdělávání“, „Podpora integrace romské komunity“, „Podpora vzdělávání cizinců“ a „Rozvoj výukových kapacit“.

3.5 Obec Strančice

Obec Strančice se nachází ve Středočeském kraji, NUTS 3, v okrese Praha-východ, přibližně 25 kilometrů jihovýchodně od Prahy v nadmořské výšce 415 metrů nad mořem. Příloha čísla 2 ukazuje okolní obce.

Obr. č. 3. Poloha obce Strančice Zdroj: www.mapy.geology.cz

Boček (2019) popisuje první historickou zmínku o obci, která je z roku 1404 a dále, z doby tereziánských reforem v letech 1770-1771 a to zajímavé číslování domů v obci. Domy nedostávaly čísla podle svého stáří, ale začínalo se u veřejných staveb, panského sídla, dále fary, rychty či usedlosti, která byly nejbohatší. Číslování probíhalo kruhově. Toto číslování se nedochovalo, neboť z důvodu stavby železnice došlo k bourání a přečíslování budov. Z krajinářského pohledu autor dále uvádí významné stavby a památky přírodního charakteru, která se dochovaly a nachází na území obce Strančic. Z 18 století je to panský dům s ozdobným štítem a dále to jsou památníky a hroby obětem padlých, pozůstatky židovského hřbitova, zvonička, lipová alej, budova školy a ze současnosti je to od architekta Davida Levačky Krause budova pro administrativní účely z lehkého betonu, která získala v roce 2018 cenu za architekturu. Panský dům i oceněnou budovu ukazují následující obrázky.

Obr. č. 4 Oceněné budova Zdroj: archiv D. L. Krause

Obr. č.5 Panský dům Zdroj: Převzato z

www.prazdnedomy.cz

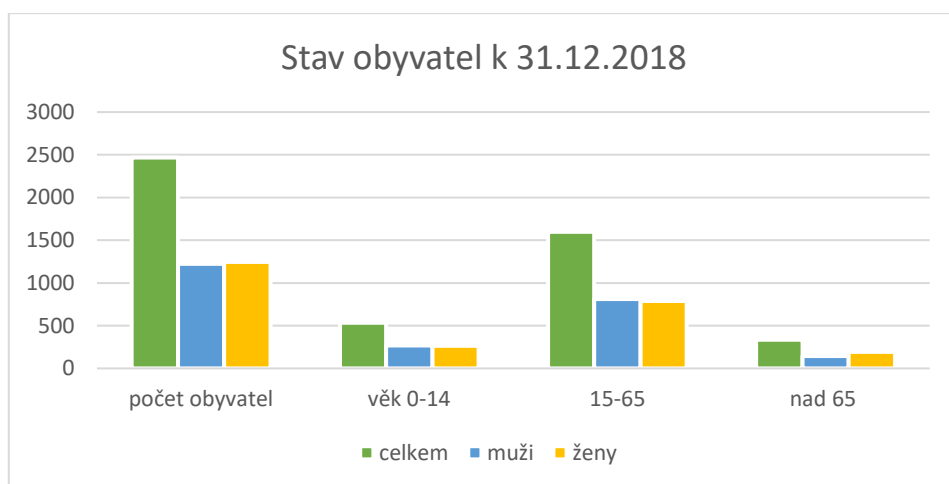
Statistická data k 31. 12. 2018 hovoří následovně (ČSU, 2019).

	Celkový počet obyvatel	ve věku 0-14 let	15-64 let	nad 65 let
muži	1 224	268	812	144
ženy	1 245	265	788	192,

z toho průměrný věk mužů je 37,3 let, průměrný věk žen je 38,5 let.

Počet přistěhovalých obyvatel v roce 2018 činí 134, vystěhovalých obyvatel je 66.

Pro lepší názornost data stavu obyvatel zobrazuje následující graf.

Graf č. 1 Stav obyvatel k 31.12.2018

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

Celková plocha obce je 1 162,65 ha z toho:

zemědělská půda	878,37 ha	nezemědělská půda	284,29 ha
zahrada	82,87 ha	lesní pozemek	89,65 ha
ovocný sad	38,20 ha	vodní plocha	10,72 ha
trvalý travní porost	65,23 ha	zastavěná plocha a nádvoří	38,69 ha
chmelnice, vinice	0 ha	ostatní plocha	145,24 ha.

Územní plán (Strančice, 2018) obce dále uvádí, že zastavitelnost ploch činí 49,4 % z plochy určené pro bydlení, plochy smíšené obytné činí 5,5 %, ploch výroby a skladů je 13,7 %, plochy rekreace 11,9 %, 5,6% plochy občanské vybavenosti, plochy technického vybavení je 1,1 %, plochy pro dopravní infrastruktury je 0,84 % a plocha kompostárny tvoří 1,5 %. Tento územní plán obce je přílohou číslo č. 3.

3. 5. 1 Vybavenost obce

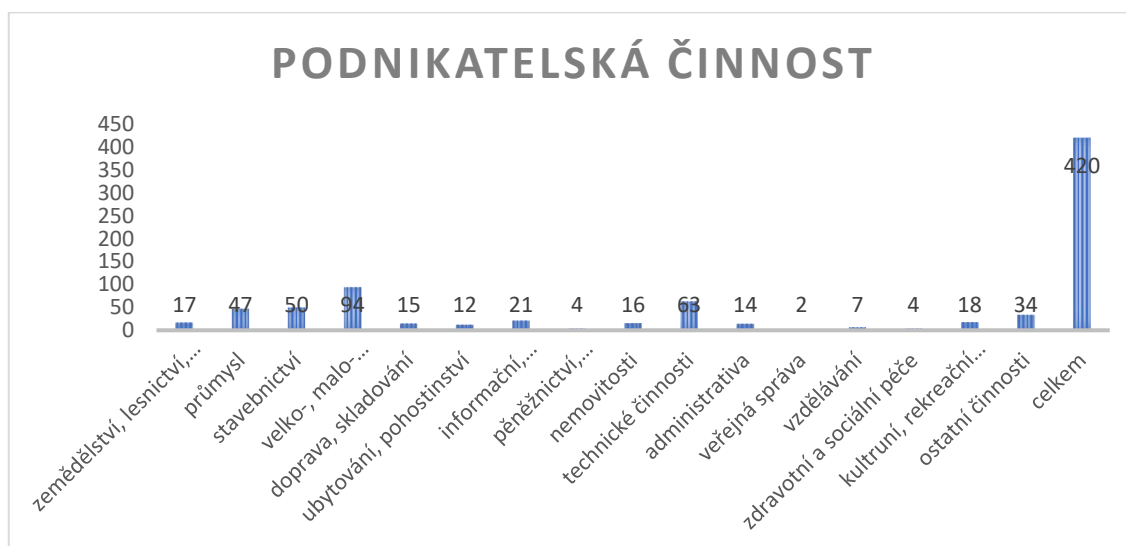
Vybavení obce Strančice je charakteru veřejné infrastruktury i občanské.

Dopravní infrastruktura zahrnuje silnice II. třídy, místní komunikace, komunikace pro cyklisty a pěší, úsek veřejné železniční a autobusové dopravy, parkovací a odstavné plochy.

Mezi technické vybavení obce patří zásobování pitnou vodou, kanalizační systém a čistírna odpadních vod, plynofikace a kompostárna (Strančice, 2018).

Občanská vybavenost je tvořena stravovacími a ubytovacími zařízeními, zařízeními pro předškolní a školní výchovu a vzdělávání, hřištěm, tělocvičnou, ordinacemi lékařů, knihovnou, sakrálními stavbami a hřbitovem (Strančice, 2018) Dále v obci nalezneme poštu, bankomat a obchody.

Počet podniků, které na území obce provozují svoji činnost aktivně zobrazuje následující graf.

Graf č. 2 Podnikatelská činnost

Zdroj: ČSU, vlastní zpracování

Další součástí občanské vybavenosti jsou kluby a spolky, kterými jsou Sbor dobrovolných hasičů Svojšovice, Fotbalový klub Strančice, Rodinné centrum Lodička, Český svaz včelařů Říčany, TJ Sokol Strančice, Taneční škola Blanky Vášové, Sdružení přátel studánky u kaple sv. Anny ve Strančicích a Strančické divadlo Pro radost (Strančice, 2019). Činnosti a akce, které tyto uvedené kluby a spolky pořádají každoročně pro veřejnost, jsou následující.

Sbor dobrovolných hasičů Svojšovice pořádá Velikonoční hasičskou zábavu a Šešovický masopust s masopustním průvodem. Pro děti a mládež je realizován kroužek Hasičata (SDHSvojkovice, 2019)

Rodinné centrum Lodička pořádá pravidelné kroužky a tvořivé dílny pro děti, rodinné akce, kterými jsou různá setkání při významných dnech – Mikuláš, Halloowen, Vánoční setkání, Velikonoční setkání, Čarodějnice, začátek školního roku, konec prázdnin, dále hudební festival a řemeslné trhy, jarní a podzimní burza, cyklozávod a masopust (RC Lodička, 2019).

Sdružení přátel studánky u kaple sv. Anny ve Strančicích umožňuje setkání přátel studánky při úklidu Den země, Uspávání a Otvírání studánky a další příležitostné akce, o kterých informuje mimo jiné na svých webových stránkách.

3. 5. 2 Základní škola Strančice

Ve Strančicích vznikla první škola v roce 1842, měla jen dvě třídy a vyučovalo se německým jazykem. Do roku 1923 musely chodit žáci pěšky do školy ve vedlejší obci a až v roce 1924 byla založena obecná škola. Měšťanská škola byla stále ve vedlejší obci

Mnichovice (Boček, 2019). V roce 1929 se začalo vyučovat v nové budově, která byla základem pro současnou základní školu. Druhý stupeň základního vzdělání probíhá až od roku 2004. (ZŠ Strančice, 2019). Základní školu z 30 let 20 století ukazuje následující obrázek. Budova školy se nachází v levém horním rohu fotografie.

Obr. č. 6 Strančice 30 léta 20 století

Zdroj: převzato z archivu Jiřího Chvátala

Současná škola ve Strančicích je Základní škola Emila Kolbena, která je příspěvkovou organizací, zřizovatel je Obec Strančice. Organizační strukturu tvoří základní škola, školní družina, školní klub a školní jídelna. Školní družina má 4 oddělení pro 116 žáků, v rámci družiny jsou pro žáky realizovány zájmové kroužky: anglický jazyk, deskové hry, výtvarný a rukodělný kroužek a sportovní hry (ZŠ Strančice, 2019).

Základní škola, jak ZŠ Strančice (2019) uvádí, poskytuje vzdělání 320 žákům od 1. do 9. třídy, ve školním roce 2018/2019 ve 14 třídách v rámci školního vzdělávacího programu „Škola pro dítě, dítě pro školu“. Škola zaměstnává celkem 44 zaměstnanců, z toho 29 pedagogických pracovníků. Výuka je realizována ve třech budovách, ve vlastní tělocvičně, v altánku na zahradě školy, na venkovním hřišti a na obecním fotbalovém hřišti. Výuka se věnuje mimo jiné rozvoji jazykových dovedností, počítačové gramotnosti, čtenářské gramotnosti a zpestření výuky plaváním, lyžařským kurzem, výlety, sportovními turnaji, školy v přírodě, projektovými dny, hudebním vystoupením, různými soutěžemi a prodejní výstavou prací žáků.

Kromě činností, které jsou v rámci ŠVP, se škola a žáci zapojují do činností výše zmíněných spolků a klubů, které v obci Strančice působí.

Ve spolupráci s obecním úřadem žáci vítají občánky a setkávají se se seniory. Vystoupení a doprovod se světýlky při otevírání a zavírání studánky z sv. Anny pořádá škola ve spolupráci se Sdružení přátel Studánky u kaple sv. Anny. Nejvíce škola spolupracuje s RC Lodička. Žáci s rodiči se účastní společných akcí, které toto centrum ve spolupráci za školou pořádá. Jedná se o společné akce během celého roku, především burza oblečení, obuvi a hraček, která se koná na jaře a na podzim v jídelně školy. Žáci dále vystupují na Festivalu řemesel a účastní se akce cyklozávodu (ZŠ Strančice, 2019).

Obr. č. 7 Současná budova školy

Zdroj: převzato z www.skolastranvice.cz

Obr. č. 8 Budova školy s tělocvičnou, pohled ze dvora

Zdroj: převzato z www.skolastranvice.cz

4 Materiály a metody

Při zpracování této diplomové práce byla nejprve zpracována teoretická část, ve které byla použita popisná metoda pomocí odborné literatury. V Národní technické knihovně byly vypůjčeny prameny, které souvisejí s tématem venkova, rozvoje venkova, architektury a základní školy. Po prostudování těchto odborných zdrojů došlo k sepsání literární rešerše, ve které došlo zejména k popisu, charakteristice a vymezení základních pojmů, které souvisí s tématem této práce. Dále došlo k popisu obce Strančice. Tyto údaje o obci byly získány z webových stránek obce. Údaje o obci z Českého statistického úřadu byly po prostudování převedeny pomocí aplikace MS Excel do grafů. Pro názornost o poloze obce byl zpracován print screen z portálu mapy.cz a dále byl prostudován a vložen do přílohy práce územní plán obce.

Pro empirickou část práce byla nejprve stanovena hypotéza, že základní škola v obci Strančice jako jeden z aktérů rozvoje venkova má přínos k rozvoji venkovského sídla, má přínos k rozvoji sociálních vztahů na venkově a dále, že obyvatelé mají zájem o tento přínos a rozvoj obce. Aby došlo k potvrzení či vyvrácení hypotézy byla zvolena kvantitativní výzkumná metoda veřejného mínění a byl sestaven dotazník pro občany obce Strančice a dále i pro zaměstnance základní školy obce Strančice. Dotazník pro občany byl sestaven tak, aby byly zjištěny základní údaje o respondentech a byl zjištěn jejich názor na aktivity základní školy. Dotazník pro zaměstnance školy byl koncipován tak, aby došlo k zjištění, zda jsou zaměstnanci místními obyvateli, zda mají zájem na rozvoji obce v návaznosti na okolní krajinu prostřednictvím činnosti základní školy a jak by mohli k tomuto rozvoji pomoci.

Ze statistického pohledu byl zvolen jev reprezentativního vzorku, který odráží charakter vzorku celého souboru. Poměr vzorku výběrového a základního uvádí Katriak (1978) při velikosti do 10 000 jednotek činí přibližná velikost výběrového vzorku 7,5 %. Aby se tedy získaná data dala považovat za validní, byl vypočítán reprezentativní vzorek respondentů. Pomocí tohoto výpočtu bylo zjištěno, jaká je minimální potřeba odpovědí od občanů. Při základním souboru 1936 obyvatel ve věkové kategorii od 15 let je reprezentativní vzorek 145 obyvatel. Pro dotazníkové šetření byly získány odpovědi od 159 respondentů.

Po získání potřebných dat došlo k analýze dotazníkové šetření. Jednotlivé odpovědi byly postupně rozebrány a pomocí aplikace MS Excel byly zpracovány do přehledných grafů.

Po vyhodnocení dotazníkové šetření byly zjištěné skutečnosti konfrontovány s teoretickou rešerší a došlo k vyhodnocení hypotézy.

Konkrétním údajům a popisu dotazníku se věnuje následující část 4.1 Dotazníkové šetření.

4. 1 Dotazníkové šetření

Jak již bylo výše zmíněno, byly sestaveny dva dotazníky, jeden byl určen pro obyvatele obce a druhý pro zaměstnance školy.

Otázky pro veřejnost byly formulovány tak, aby došlo ke zjištění, zda jsou občané v obci spokojeni a považují základní školu za aktéra, který se podílí na rozvoji. Dalším cílem bylo od občanů zjistit, jaké aktivity by uvítali od školy pro rozvoj obce.

Dotazník se skládal z 18 otázek, které byly otevřené a uzavřené. Občané měli taktéž prostor pro vyjádření vlastních námětů.

Sběr dat probíhal v průběhu dvou měsíců a to březen, duben 2019 v průběhu celého dne podle možností dotazovaných. Dotazovatelé, kterými byli autorka této diplomové práce, její manžel Karel Zámečník, rodinný známy Jan Ferenc a rodinná známá Ludmila Ferencová oslovovali občany na veřejném prostranství. Občané byli oslovováni a požádáni o vyplnění dotazníku v prostorách vlakového nádraží, na autobusové zastávce Strančice žel. stanice, před školou a na parkovišti u supermarketu Billa.

Dotazníkové šetření pro zaměstnance školy mělo za hlavní cíl sedmi otázkami zjistit, zda jsou pracovníci ochotni podílet se na rozvoji obce z titulu zaměstnanců školy. Dotazník tvořily otázky uzavřené, otevřené a byl zde prostor i pro vlastní připomínky. Pro účely této práce byla oslovena bývalá kolegyně, která si nepřeje být jmenována a pracuje jako pedagogický pracovník ve škole Strančice, s prosbou o rozdání dotazníku všem 44 zaměstnancům. Na základě rozhovoru s nejmenovanou bylo zjištěno, že dotazníkové šetření proběhlo formou rozdání dotazníků v papírové podobě všem zaměstnancům a zpětného výběru v průběhu prvních 14 dní v březnu 2019, tj. od 4. do 15. 3. 2019.

V průběhu sběru dat byli všichni respondenti ujištěni, že se jedná o zcela anonymní dotazníkovou anketu a je pouze pro účely diplomové práce.

5 Výsledky

5.1 Analýza dotazníkové šetření

Dotazník pro zaměstnance školy

Dotazník pro zaměstnance školy obsahoval 7 otázek, které měly za hlavní cíl zjistit, zda jsou pracovníci školy ochotni se podílet na rozvoji obce a krajiny. Dále bylo zjišťováno, jestli se podle zaměstnanců podílí škola na rozvoji venkova a jaké činnosti by mohly být realizovány. Osloveno bylo celkem 44 respondentů. Dotazník vyplnilo 36 respondentů, což činí návratnost 82 %.

První otázka zjišťovala, zda jsou zaměstnanci školy místní nebo dojíždějí.

1. Uveďte dostupnost zaměstnání:

- dojíždíte – uveďte odkud, počet km
- jsem místní.

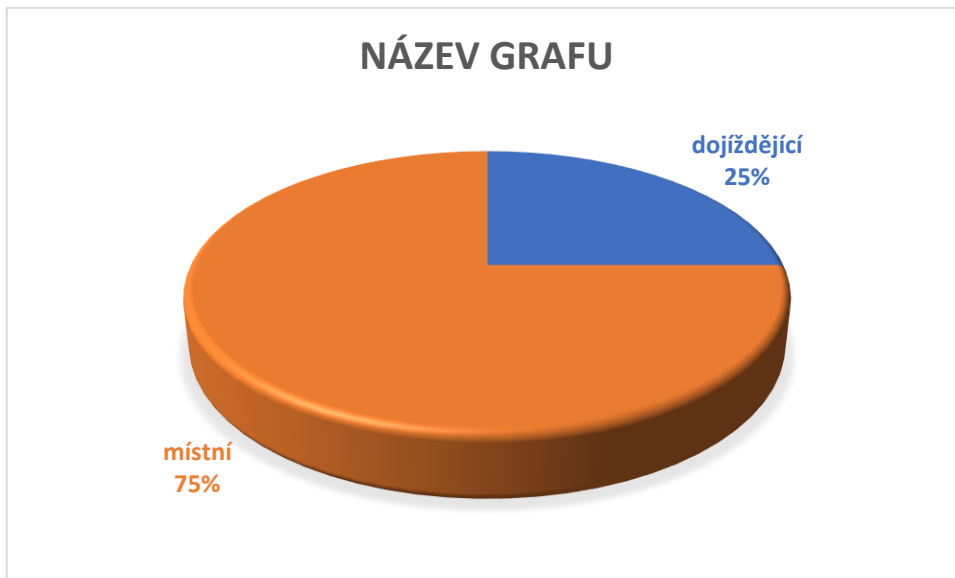
9 respondentů uvedlo, že jsou dojíždějící. Z toho 3 zaměstnanci dojíždí z města Mnichovice, které je vzdáleno 5 km, 1 zaměstnanec dojíždí z obce Menčice s dojezdovou vzdáleností 3 km. Dojezdovou vzdálenost 2 km má 5 zaměstnanců školy, z toho 2 dojíždí z Všešim a 2 ze Světic. Z těchto míst jsou základní školy jen v Mnichovicích a Světicích. Místních zaměstnanců je 27. Rozmístění obcí, ze kterých zaměstnanci dojíždí, ukazuje následující obrázek.

Obr. č. 7 Obce dojíždějících zaměstnanců

Zdroj: mapy.cz, vlastní zpracování

Graf Dostupnost zaměstnání znázorňuje procentuální zastoupení dostupnosti zaměstnání. Jak je patrné, 75 % zaměstnanců jsou tvořeno místním obyvatelstvem. 25 % zaměstnanců je tvořeno dojíždějícími.

Graf č. 3 Dostupnost zaměstnání

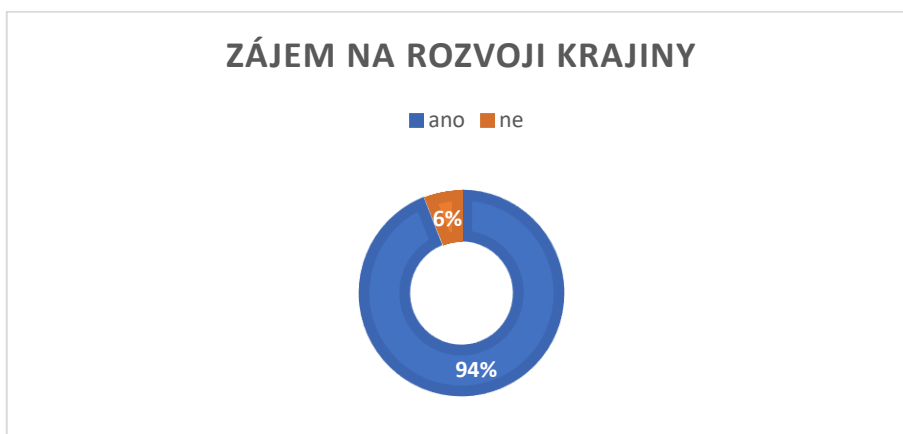
Zdroj: vlastní zpracování

Druhá otázka měla za úkol zjistit, zda mají zaměstnanci školy, ať už místní či dojíždějící, zájem na rozvoji krajiny v místě jejich zaměstnání.

2. Mám zájem na rozvoji krajiny a obce kde pracuji/bydlím?

- ano
- ne.

34 zaměstnanců, má zájem na rozvoji krajiny a obce a pouze 2 zaměstnanci zájem nemají.

Graf č. 4 Zájem na rozvoji krajiny a obce zaměstnanců školy Zdroj: vlastní zpracování

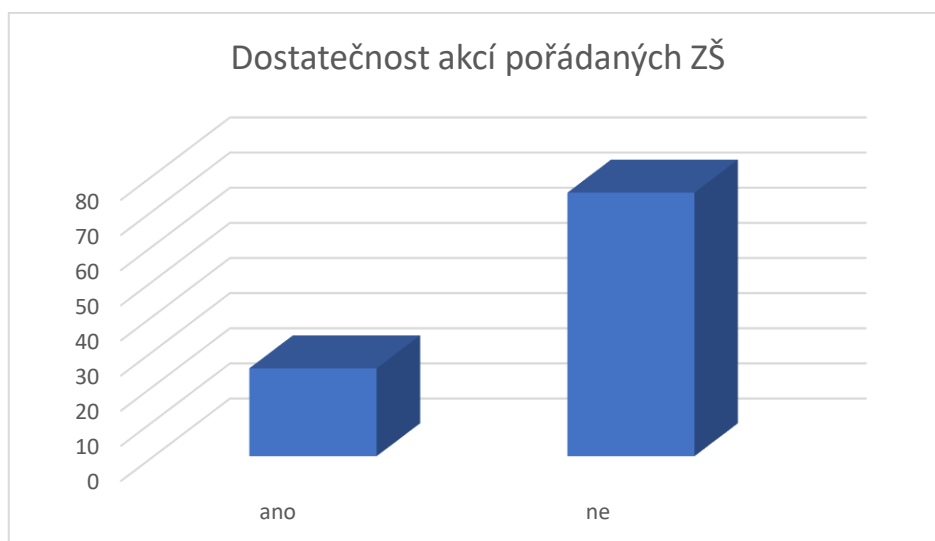
Procentuální zastoupení je zobrazeno graficky. 94 % zaměstnanců má zájem na rozvoji, pouhých 6 % nikoli.

Zda jsou akce, které pořádá škola, pro rozvoj místního obyvatelstva dostačující podle zaměstnanců školy, zjišťovala otázka třetí. Respondenti měli opět možnost vybrat pouze ze dvou možností.

3. Považujete pořádané akce školou za dostatečné pro rozvoj místního obyvatelstva a krajiny?

- ano
- ne.

Většina zaměstnanců školy se shodla v počtu 27, že akce školy nejsou dostačující pro rozvoj obce a jen 9 zaměstnanců považuje aktivity za dostačující. Procentuální znázornění ukazuje následující graf.

Graf č. 5 Dostatečnost akcí pořádaných ZŠ

Zdroj: vlastní zpracování

Pro případ odpovědi „ne“ v předcházející otázce, následující otázka zjišťovala, jak by škola mohla být nápomocna pro rozvoj vztahů a krajiny v obci.

4. Pokud jste v předcházející otázce č. 3 odpověděli ne, jak by podle vás mohla škola pomoci k rozvoji vztahů v obci?

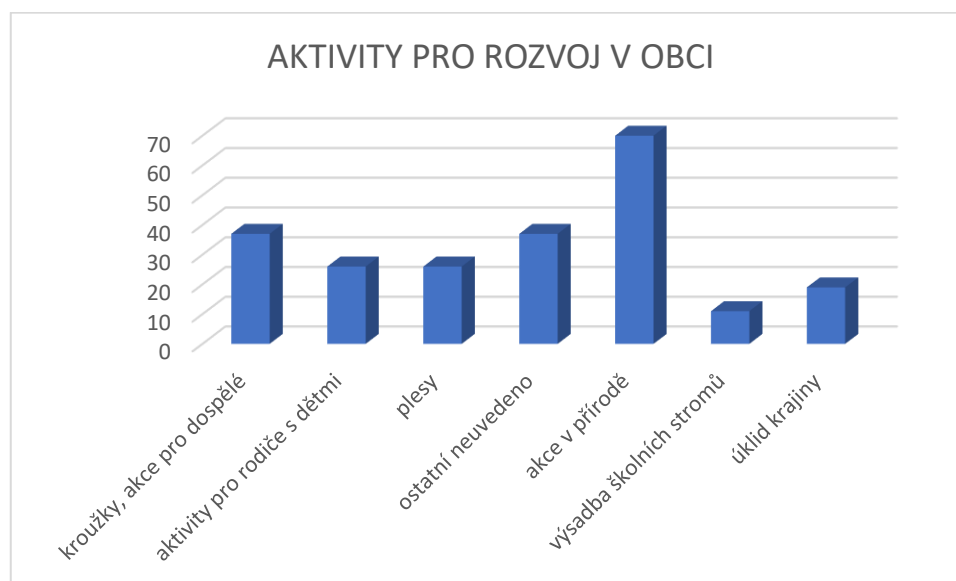
- kroužky, kurzy pro dospělé
- aktivity pro rodiče s dětmi
- plesy
- ostatní – uveďte

A jak by mohla škola pomoci k rozvoji krajiny v obci?

- organizování akcí školou v přírodě
- ostatní – uveďte.

Z uvedených možností 10 zaměstnanců uvedlo, že by bylo vhodné pořádat kroužky a kroužky pro dospělé. 7 zaměstnanců zvolilo aktivity pro rodiče s dětmi a zároveň i plesy. Možnost ostatní byla zvolena 10krát, ale nikdo nevedl nic konkrétního, co by mohlo pomoci k rozvoji vztahů v obci.

Pro rozvoj krajiny by 19 zaměstnanců volilo organizování akcí pořádané školou v přírodě. Jako ostatní byly třikrát uvedeny činnosti výsadby školních stromů, a pětkrát byla uvedena činnost úklid přírody.

Graf č. 6 Aktivity pro rozvoj obce a krajiny

Zdroj: vlastní zpracování

Pro rozvoj obce a krajiny je podle 70 % dotazovaných vhodná činnost akce v přírodě, 38 % by volilo aktivity pro dospělé a kurzy pro dospělé. Plesy a společné aktivity pro rodiče s dětmi uvedlo 27 % respondentů. 37 % respondentů nevedlo konkrétní aktivity, které by byly vhodné pro rozvoj obce a krajiny ze strany základní školy.

Výše uvedené aktivity by byly v rámci činnosti školy, ale nad rámec doby, ve které probíhá běžná školní výuka. Kdežto otázka následující byla volena jako činnosti, které by se mohly provozovat s dětmi v rámci školního vyučování.

5. Jaké činnosti s dětmi v rámci školy by bylo možné podle vás realizovat pro rozvoj obce a krajiny v obci?

- úprava krajiny
- péče o cyklostezku
- ostatní – uveďte.

K této otázce se nevyjádřilo 10 respondentů. Pro úpravu krajiny jsou pouze 2 zaměstnanci. 19 zaměstnanců se domnívá, že by bylo možné s dětmi pečovat o cyklostezku. Úklid krajiny s dětmi by volilo 5 zaměstnanců.

Graf č. 7 Činnosti s dětmi pro rozvoj obce a krajiny

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina vidí možnost rozvoje obce a krajiny s dětmi v péči o cyklostezku, 14 % v péči o krajinu. 28 % respondentů nevedlo žádnou odpověď.

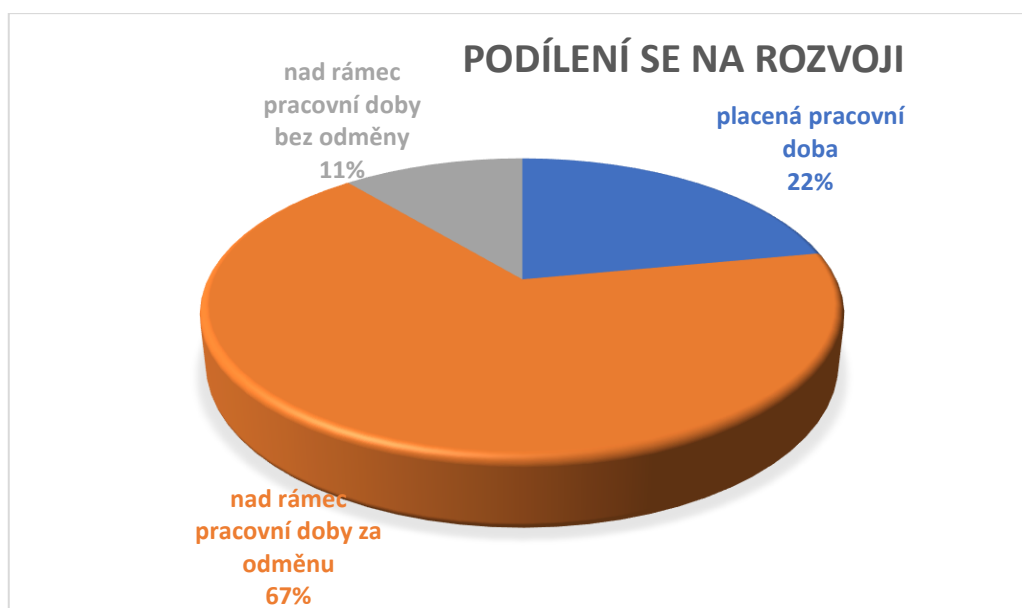
Zaměstnanci školy, jak je z výše uvedených výsledků a grafů patrné, mají zájem na rozvoji obce a krajiny, ve které pracují. Předposlední otázka se věnovala spíše ekonomickému pohledu.

6. V případě zájmu veřejnosti o mimoškolní aktivity a rozvoji obce školou, byste byli ochotní podílet se:

- pouze rámci placené pracovní doby
- nad rámec pracovní doby za odměnu
- nad rámec pracovní doby bez odměny.

Pouze v rámci placené pracovní doby by se aktivitám na rozvoj venkova a krajiny věnovalo 8 zaměstnanců. 24 zaměstnanců by tyto aktivity provádělo nad rámec pracovní doby, ve svém volném čase, ale za odměnu. Pouze 4 zaměstnanci by byli ochotni podílet se na rozvoji nad rámec své pracovní doby a bez odměny¹. Procentuální zastoupení znázorňuje následující graf č. 8.

¹ Nebyla myšlena jen finanční odměna. Může se například jednat o možnost napracování si volného dne činností, která není spojena s přímou výukou.

Graf č. 8 Podílení se na rozvoji obce a krajiny

Zdroj: vlastní zpracování

Zjištěno bylo, že nadpoloviční většina zaměstnanců by byla ochotna podílet se na aktivitách pro rozvoj venkova a krajiny nad rámec pracovní doby, tedy ve svém volném čase, ale za odměnu. Pouze 11 % zaměstnanců by tuto činnost bylo ochotno realizovat zdarma a ve svém volném čase.

Posledním bodem v dotazníkovém šetření pro zaměstnance školy byl prostor pro jejich vlastní náměty a připomínky k tématu. Nikdo se však nevyjádřil.

7. Prosto pro vaše náměty, připomínky:

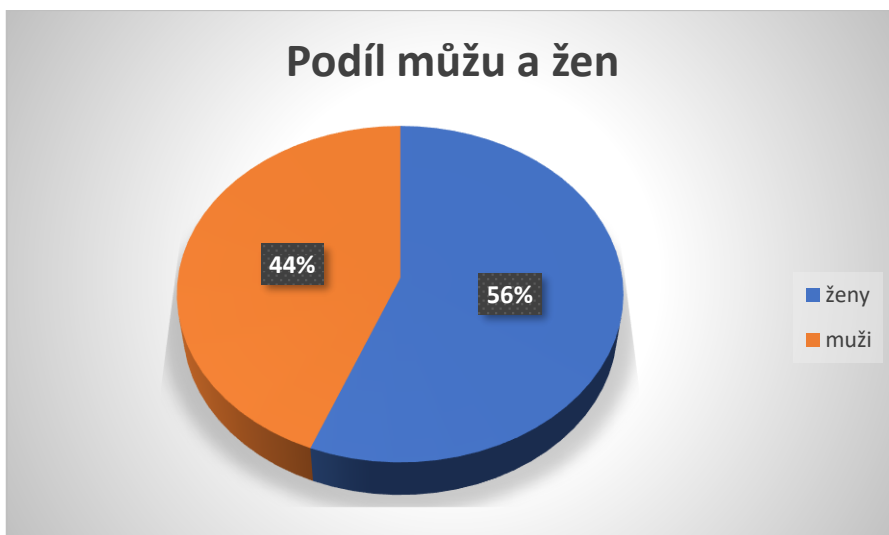
Dotazník pro spoluobčany obce Strančice zjišťoval základní demografické údaje a dále vztah občana k obci a škole. Osloveno bylo přes 300 občanů, 159 respondentů bylo ochotno vyplnit dotazník.

Mezi základní demografický údaj patří věk, proto se tomuto údaji věnovala první otázka.

1. Uved'te pohlaví:

- žena
- muž.

Vzorek respondentů byl tvořen 87 ženami a 72 muži. Procentuální zastoupení ukazuje graf.

Graf č. 9 Podíl mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování

Ženy tvoří 56 % z dotazovaných a muži 44 %. Podíl odpovídá i velikosti zastoupení mužů a žen v populaci v obci Strančice.

Základní školu jako aktéra v rozvoji venkova z hlediska vzdělávání vnímají spíše ti, kteří mají své děti školou povinné. V druhé otázce byl zjišťován věk respondentů a byla dodržena snaha o různorodost věkových skupin.

2. Jaký je váš věk?

- 15 -25
- 26 – 35
- 36 -50
- 51 – 65
- nad 65 let.

Zjištěno bylo, že došlo k oslovení 24 respondentů, kteří byli ve věkové skupině 15–25 let, 16 respondentů s věkem 26–35 let. Dále 59 respondentů ve věku 36–50 let, 31 respondentů bylo ve věkové skupině 51–65 let a nad 65 let bylo dotazováno 29 respondentů.

Graf č. 10 Věkové skupiny respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že největší podíl ochotných vyplnit dotazník bylo ve věkové skupině 36-50 let. U této skupiny lze předpokládat nezletilé děti, které navštěvují základní školu a dále, že se jedná o ekonomicky aktivní část populace, která vyžaduje aktivní společenský život. Nejmenší zastoupení, a to 10 %, je věková kategorie 26–35 let. Ostatní věkové kategorie byly zastoupeny velmi podobně, a to od 15 ti až 20 ti %.

Následující otázka měla za cíl zjistit vzdělání oslovené skupiny obyvatel.

3. Jaké je vaše vzdělání?

- základní
- vyučen, SŠ bez maturity
- SŠ s maturitou, VOŠ
- VŠ.

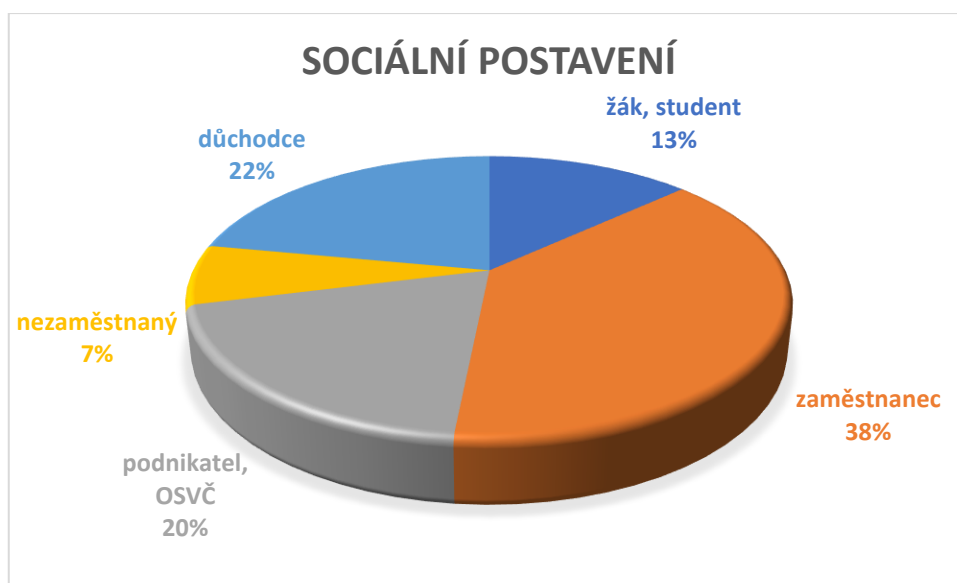
Pouze 6 z dotazovaných uvedlo základní vzdělání, vyučených nebo SŠ bez maturity mělo 61 respondentů. SŠ s maturitou nebo VOŠ uvedlo 59 dotazovaných a vysokoškolsky vzdělaných občanů bylo 33. Jak ukazují zjištěná data, nadpoloviční většina měla vzdělání SŠ bez maturity a pouze o 2 respondenty méně měla skupina SŠ s maturitou.

Sociálnímu postavení, které taktéž souvisí s vnímáním rozvoje venkova, se věnovala otázka čtvrtá.

4. Jaké je vaše sociální postavení?

- žák, student
- zaměstnanec
- podnikatel, OSVČ
- nezaměstnaný
- důchodce
- jiné.

Skupina žák, student byla uvedena u 21 dotazovaných, v pozici zaměstnance bylo 61 dotazovaných. Možnost podnikatel, OSVČ zvolilo 31 z dotazovaných, nezaměstnaných bylo 11 a důchodců bylo 35. Možnost volby jiné neuvedl žádný respondent.

Graf č. 11 Sociální postavení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Zaměstnanecký poměr tvoří 38 %, ekonomicky aktivní podíl respondentů tvoří 58 %, což je nadpoloviční většina. Neekonomicky aktivní občané tvoří 42 %.

Jelikož základní školu mimo zaměstnanců navštěvují nezaopatřené děti, bylo dotazníkovým šetřením zjišťováno, jaký podíl v populaci tyto nezaopatřené děti tvoří.

5. Žijete v domácnosti s nezaopatřenými dětmi? Uveďte konkrétní počet.

- ano
- ne.

Nezaopatřené děti v domácnosti má 43 respondentů, bez těchto dětí žije 116 respondentů. Počet dětí v rodině je následující. Jedno dítě má 8 dotazovaných, dvě děti má 16 respondentů, tři děti má 1 dotazovaný.

Na tyto zjištěné informace navazovala otázka č. 6

6. Pokud jste v předcházející otázce č. 5 odpověděli ano, navštěvují vaše děti ZŠ v obci?

- ano
- ne.

Výsledky ukázaly, že děti 40 respondentů navštěvují základní školu v obci. Děti 3 respondentů navštěvují základní školu v jiné obci či městě.

Pro rozvoj obce je důležitý i patriotismus, proto bylo zjišťováno, jaký vztah k obci mají obyvatelé, a to především tím, zda jsou rodilými nebo přistěhovalými.

7. Jakou část svého života žijete v obci?

- žiji zde od narození
- přistěhoval jsem se s rodiči v dětství
- přistěhoval jsem se v dospělosti.

Od narození žije v obci 56 respondentů, 33 obyvatel se přistěhovalo s rodiči v dětství. V dospělosti se přistěhovalo nejvíce dotazovaných a to 70. Občanů, kteří v obci žijí oproti rodákům kratší dobu, je tedy 44 %. Občanů, kteří žijí v obci od svého narození činí 35 %, od svého dětství žije v obci 21 %. Nadpoloviční většina, kterou tvoří 56 % jsou tedy obyvatelé, kteří žijí v obci delší dobu a lze u nich předpokládat větší míru vztahu k rozvoji obce a rozvoje obce v návaznosti na krajinu.

Sociální hledisko mezilidských vztahů mezi spoluobčany v obci řešila otázka osmá.

8. Mezilidské vztahy v obci považujete za:

- anonymní
- přátelské
- dobré
- špatné
- nedovedu posoudit.

Většina respondentů, v počtu 42 uvedla, že vztahy v obci považuje za dobré. 37 respondentů považuje vztahy za přátelské. Že jsou vztahy v obci špatné, si myslí 33 dotazových. 29 dotazovaných se domnívá, že jsou vztahy anonymní. Zbylá část, tedy 18 obyvatel, nedovede vztahy posoudit. Z celkového počtu respondentů 159 považuje za pozitivní vztahy 79 obyvatel. Bez pěti desetin se jedná o polovinu z celkového vzorku.

Další část dotazníku se věnovala názoru na rozvoj obce a krajiny, kulturní a společenský život v obci, názor na akce základní školou.

9. Měl by se v obci zlepšit kulturní a společenský život?

- ano - doplňte jak
- ne.

Podle 72 respondentů je kulturní a společenský život v obci dostačující. Ostatní by tento život chtěli zlepšit. 13 obyvatel by chtělo mít v obci koncerty a festivaly, 28 občanů by uvítalo více sportovních aktivit a sportovní turnaje. Plesy v obci by rádo navštívilo 23 dotazovaných, o letní kino by měli zájem 3 dotazovaní, 24 občanů by chtělo obnovit koupaliště a jakékoli akce se vstupem zdarma by se líbily 24 občanům.

Výsledky ukazují, že větší polovina by uvítala více kulturních akcí ve svém bydlišti.

Jak lidé vnímají přírodu a zejména zeleň a volné plochy pro venkovní aktivity, zjišťovala otázka č. 10.

10. Jak hodnotíte zeleň v obci a volných ploch pro venkovní aktivity?

- dostačující
- nedostačující.

Příroda a volné plochy v krajině je pro 91 dotazovaných vyhovující. 68 respondentů naopak uvedlo, že volné plochy jsou nedostačující.

Graf č. 11 Spokojenost se zelení v obci

Zdroj: vlastní zpracování

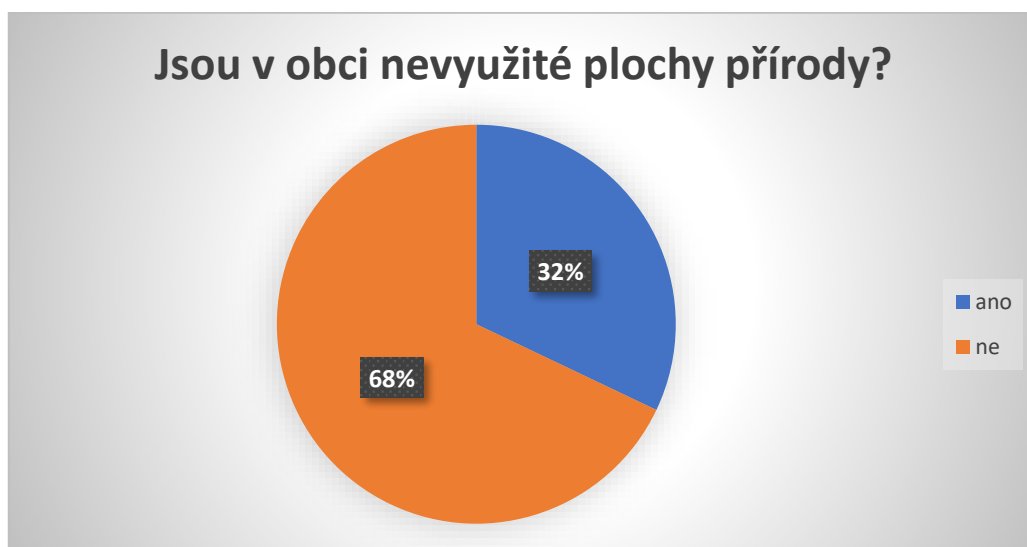
Jak nám ukazuje grafické znázornění spojenosti se zelení v obci a venkovních ploch pro aktivity ve volné přírodě, většina občanů, tedy 57 % je s aktuálním stavem spokojena. 43 % občanů vidí zeleň a volné plochy jako nedostačující.

Další otázka v návaznosti na krajinu v obci zněla následovně

11. Domníváte se, že jsou v obci nevyužité plochy v krajině, které by mohly vylepšit životní prostředí nebo vyžití ve volné přírodě?

- ano - uveďte, jak byste krajinu upravili
- ne.

K této problematice uvedlo 108 respondentů, že se nedomnívají, že by byly v obci nevyužité plochy, které by mohly vylepšit krajinu. Oproti tomu 8 respondentů si myslí, že by se měl upravit areál u vlakového nádraží. 19 dotazovaných by mělo zájem na úpravě prostředí kolem kapličky sv. Anny a 24 dotazovaných by chtělo zlepšit prostředí kolem bývalého koupaliště. Procentuální zastoupení je vyjádřeno graficky.

Graf č. 12 Využitelnost ploch

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina obyvatel se domnívá, že v obci nejsou plochy, které by byly nevyužité a mohly by se vylepšit pro pobyt v přírodě a krajině.

Dvanácté otázka měla za cíl zjistit, zda by občané uvítali další prvky občanské vybavenosti, ale na úkor zeleně.

12. Měli by se podle vás v obci vybudovat objekt občanské vybavenosti (kino, hospoda, kulturní středisko atd.) na úkor zeleně?

- ano - uveďte co a na úkor jaké zeleně, přírodní plochy?
- ne.

Drtivá většina, kterou tvořilo 123 respondentů a tedy 77 %, se domnívá, že by se v obci nic na úkor zeleně budovat nemělo. 36 respondentů, což činí 23 % by občanskou vybavenost zřídilo na úkor pole.

S občanskou vybaveností a infrastrukturou v obci souvisí i přírůstek obyvatel v obci. Proto další otázka zjišťovala, zda občas pociťují nárůst obyvatel.

13. Pociťujete, že se obec v posledních letech rozrostla počtem obyvatel nad rámec stávající infrastruktury?

- ano
- ne.

Zjištěná data ukazuje následující graf.

Graf č. 13 Pociťování nárustu obyvatel v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina ve výši 65 % tento nárůst pociťuje, 35 % nikoli.

Poslední 4 otázky měly za cíl zjistit postoj občanů ke škole jako organizaci, které neplní jen funkci vzdělávání.

14. Účastníte se akcí pořádaných školou či spolky se kterými škola spolupracuje?

- ano
- ne.

Graf č. 14 Procentuální zastoupení účasti na akcích školy

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafického vyjádření vidíme, že téměř tři čtvrtiny oslovených se akcí, které pořádá škola, neúčastní. Jedna necelá třetina, tedy 26 % se akcí účastní.

Zda by občané měli zájem o aktivity, které by byly realizované v budově školy, zjišťovala patnáctá otázka.

15. Uvítali byste kroužky, kurzy pro dospělé či jiné aktivity (keramika, taneční apod.) konané v budově ZŠ?

- ano
- ne.

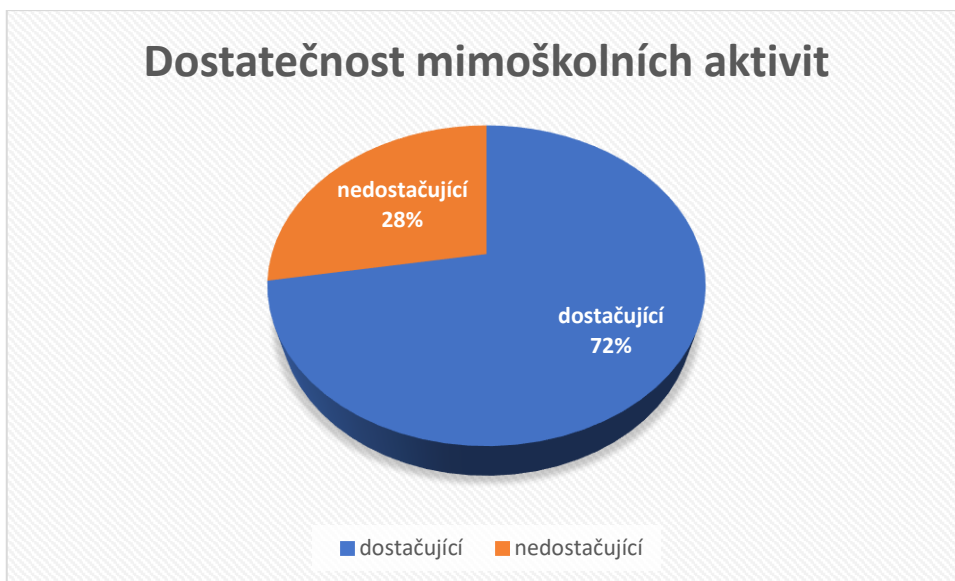
Odpovědi u této otázky měly shodné výsledky jako otázka předcházející. 74 %, což tvoří 117 dotazujících by žádné z výše uvedených aktivit neuvítali. 42 respondentů tvořících 26 % by naopak uvedené činnosti uvítali.

Jelikož je škola považována za instituci, které vzdělává, byla následující otázka zaměřena na mimoškolní aktivity a spokojenost občanů s nimi.

16. Mimoškolní aktivity v obci pořádané základní školou jsou podle vás:

- dostačující
- nedostačující - uveďte, co chybí.

Pouze jeden respondent se konkrétně vyjádřil, že mu chybí zájmové besedy se spoluobčany. Ostatních 43 respondentů sice mimoškolní aktivity považují za nedostačující, ale co konkrétně by uvítali, neuvědli. Mimoškolní aktivity školy považuje za dostačující 115 dotazovaných. Procentuální zastoupení opět ukazuje koláčový graf.

Graf č. 15 Dostatečnost mimoškolních aktivit v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Pro 72 % z oslovených obyvatel jsou mimoškolní aktivity dostačující. 28 % respondentů mimoškolní aktivity považuje za nedostačující.

Poslední dvě otázky nabízely možnost respondentům se vyjádřit svými slovy k problematice základní školy jako aktéra v rozvoji venkova. Jak je ale níže patrné, této možnosti bylo využito velmi málo.

17. Jak by škola podle Vás mohla pomoci k rozvoji obce v návaznosti na krajinu?

Prosím uveďte.

Tento prostor využilo pouze 32 respondentů a všech 20 % se shodlo, že k rozvoji obce v návaznosti na krajinu škola může pomoci tím, že žáci budou pečovat o úklid krajiny. 80 % respondentů se nevyjádřilo vůbec.

18. Prostor pro vaše připomínky, náměty:

67 % respondentů, což činilo počet obyvatel 106, nemělo žádné připomínky a náměty. 33 % respondentů vyjádřilo své připomínky následovně.

Zvýšit bezpečnost v nočních hodinách na a kolem vlakového nádraží chce 8 dotazovaných.

Častější úklid kolem kontejnerů uvedlo 19 dotazových.

Opravit boční silnice a cesty v chatových osadách uvedlo 22 z dotazových.

Připomínku nepřistavovat další novostavby uvedli 4 respondenti.

6 Diskuze

OECD definuje venkovský prostor podle hustoty zalidnění, která je nižší než 150 obyvatel na km². Hustota zalidnění je podíl počtu obyvatel k rozloze. V obci Strančice byl ze statistik ČSU zjištěn počet obyvatel 2 469 a rozloha činí 1 162,65 ha. Hustota zalidnění je 212 obyvatel na km². Jak uvádí zákon o obcích, jedná se obec, protože nemá počet obyvatel nad 3 000, ale podle definice OECD nesplňuje podmínku na venkovský prostor. Podle občanské vybavenosti Strančice naplňují znak venkova, ale hustotou zalidnění naplňují znak města. Binek et al (2007) k této problematice uvádí, že není jednoduché definovat a rozlišit venkov od města, což obec Strančice potvrzuje. Že se jedná o ekonomické venkovské sídlo, které popisuje Perlín (nedatováno) vyjžděním do zaměstnání taktéž potvrzují data ČSU na základě kterých lze odvodit, že do Prahy dojíždí do zaměstnání či do školy několik stovek místních obyvatel. Dle Perlína (nedatováno) je dále pro ekonomické venkovské sídlo charakteristická zemědělská činnost. Strančice tuto charakteristiku nesplňují. Podle dat ČSU v obci provozuje zemědělskou a lesnickou činnosti pouze 17 subjektů z celkového počtu 420 subjektů. Z těchto čísel je zřejmé, že drtivá většina ekonomicky aktivních obyvatel v zemědělství a lesnictví nepůsobí a jsou zaměstnání v jiné oblasti. Tato skutečnost koresponduje s poznatky Urbáškové (2012), které odpovídají změně ekonomiky a změně ve společnosti. Novodobá společnost mění vzorce chování venkovských obyvatel, což má za následek změnu struktury venkovského sídla.

Je tedy velice těžké definovat venkovský prostor, zvláště v oblastech, které jsou poblíž velkých měst a postupným vývojem by se z venkovského prostoru mohla stát okrajová část města.

Dotazník pro občany obce Strančice vyplnilo 159 občanů ve věku 15 – neurčito let z celkového počtu obyvatel v této věkové kategorii 1 936 obyvatel. Jedná se o výběrový vzorek, který činí 8 %. Ze statistického pohledu se má jednat o velikost výběrového vzorku v přibližné výši 7, 5 %, jak uvádí Katriak (1978). S ohledem na tato čísla lze považovat zjištěná data za odraz charakteru celého souboru pro účely této práce.

Prvních sedm otázek z dotazníku bylo zaměřeno demograficky pro zjištění základních údajů o respondentech.

56 % dotazových tvořily ženy, 44 % tvořili muži. Dotazující se snažili oslovovat oboje pohlaví rovnoměrně, ale i přesto tvoří větší část ženy. Což lze vysvětlit jednak větší ochotou žen spolupracovat při dotazníkovém šetření i počtu složení obyvatelstva, kde ženy mají podle ČSU větší zastoupení o 1 %.

Otázky ohledně věku, vzdělání, sociálního postavení, počtu dětí a počtu dětí navštěvujících ZŠ v obci neměly přímou souvislost se záměrem této diplomové práce. Jednalo se o otázky, které pomohly zjistit skutečnost, že byly ve výzkumném vzorku zahrnuty všechny kategorie obyvatel a v hrubých rysech odpovídají demografickému rozložení a kapacitě školy.

Pro rozvoj obce je důležité sociální a společenské hledisko, proto se tomuto tématu v dotazníku věnovaly dvě otázky. Větší míru vztahu pro rozvoj obce lze předpokládat u obyvatel, kteří v obci žijí od narození nebo dlouhou dobu. 56 % tvoří občané, kteří jsou v obci rodáci, nebo se do obce přistěhovali v dětství. S patriotismem lze spojovat i vnímání mezilidských vztahů v obci. Že jsou vztahy v obci pozitivní, uvedla bez pěti desetin polovina z celkového vzorku. Tato skutečnost odpovídá i procentu občanů, kteří nejsou v obci přistěhovalí v dospělosti. Občanské vztahy na venkově jsou dány podle názoru autorky této práce i podle toho, zda je venkov místo, kde obyvatelé netráví příliš času, nebo tráví hodiny dojížděním do zaměstnání, nebo zda se jedná o místo, kde se snaží udržet i svoji činnosti tradice a zajímají se o dění v obci. Tím, že se v obci tvoří komunity, spoluobčané se scházejí a podílejí se na kulturním a společenském životě, se zvyšuje lidská soudržnost. Za významný prvek venkova považuje lidskou společnost i Maier et al. (2012). Lidský kapitál staví na úroveň ostatních kapitálů a klade důraz na rozvoj sociálního pilíře rozvoje venkova. Mezi aktéry, kteří mohou být takovému rozvoji nápomocni, patří i základní škola. Průcha (2002) považuje školu za nástroj politiky sociální pro její funkci přípravy žáka na uplatnění na trhu práce. Čabalová (2011) se s Průchou ztotožňuje a dále uvádí, že škola může rozvíjet společnost především stykem s rodinou žáka. Sociální hledisko má tedy nezastupitelnou roli v rozvoji venkova, což potvrzují nejen výše uvedení autoři.

Další část dotazníku zjišťovala názor občanů na rozvoj obce a krajiny a v neposlední řadě i názor na činnost školy jako jednoho z aktéra rozvoje venkova.

Bylo zjištěno, že větší polovina respondentů by uvítala v obci více kulturních akcí, jako jsou například koncerty, festivaly, letní kino, koupaliště a sportovní aktivity. Tyto aktivity nemají ovšem vůbec nic společného s venkovskými tradicemi, zvyky a obřady. Lze usuzovat, že je to dáno moderním vzorcem chování především té části populace, které je zvyklá na život ve městě a přestěhovala se na venkov. Tuto domněnku potvrzuje Urbášková (2012), která změnu struktury venkovského prostoru přisuzuje modernizaci a vývoji ve společnosti. Žádný z respondentů nevedl akci, na které by se podílela škola. To můžeme přisuzovat faktu, že škola je chápána pouze jako vzdělávací instituce. Stejně tak ji definuje Průcha (2002).

Venkov je tvořen i přírodou a krajinou, která se postupnou urbanizací mění, krajiny a zeleně ubývá. Tuto skutečnost potvrzuje Baše (2006). V obci Strančice bylo dotazníkovým

šetřením zjištěno, že 57 % obyvatel je spokojeno se stávající zelení pro aktivity v přírodě a občané se nedomnívají, že by byly v obci nevyužité plochy, které by mohly vylepšit životní prostředí. Občanů, kteří by chtěli na úkor pole změnit občanskou vybavenost v obci, bylo 27 %. Opět tuto skutečnost lze přisuzovat té části obyvatel, která byla zvyklá na život ve městě, což potvrdilo i zjištění, že 65 % populace pocítilo nárůst obyvatel nad rámec infrastruktury. Tyto údaje vedly ke zjištění názoru obyvatel na krajinu, která je nedílnou součástí venkova. Cílem bylo tedy obecně zjistit, zda občané cítí, že jsou nějaké volné plochy, které by se mohly využít ke zlepšení života v obci. Jelikož se dále v dotazníku zjišťuje, jak by mohla škola podle občanů pomoci v rozvoji venkova v návaznosti na krajinu, je nutné nejprve zjistit, zda občané vnímají krajinu kolem sebe.

Poslední část dotazníku pro občany se věnovala samotnému aktérovi v rozvoji venkova, který je hlavním tématem této práce, a to základní škola. Jak uvádí základní škola obce, snaží se zapojovat se žáky do činností spolků a klubů, které v obci působí. Žáci vítají občánky, navštěvují seniory, mají svou roli pro otevírání a zavírání studánky sv. Anny a dále je škola spoluaktérem spolku RC Lodička. Jedná se o činnosti burzy oblečení a hraček a různé společné akce během celého roku. I přes tuto pestrou škálu aktivit, na kterých se škola, a především žáci podílí, uvedlo pouze 26 % respondentů, že se těchto akcí účastní. Nízké číslo odpovídá zastoupení občanů, kteří mají děti na základní škole. Realitou je, že rodiče a mnohdy jen jeden rodič, chodí na školní akce kvůli svým dětem. Lidé bezdětní a bez příbuzenského vztahu k dětem nejsou navázáni na základní školu, a i dle předchozího zjištění o jaké akce by měli obyvatelé zájem, je zřejmé, že je akce základní školy nelákají a nejsou pro ně zajímavé. Stejně tak i pouze jedna třetina dotazovaných by uvítala kroužky a kurzy pro dospělé pořádané školou. Zájem obyvatelstva o tyto akce je tedy velmi malý. Lichotivý výsledek pro školu měla otázka, které zjišťovala dostatečnost se školními aktivitami. Drtivá většina, 78 %, považuje tyto aktivity za dostačující.

Občané pouze v počtu 20 % by školu rádi využili v rozvoji v návaznosti na krajinu tak, že by žáci měli pečovat o krajinu a její úklid. 80 % dotazujících se nevyjádřilo. Vzhledem ke zjištěným výsledkům, kdy větší polovina je se zelení a krajinou v obci spokojena, lze usuzovat, že nevidí potřebu v rozvoji krajiny prostřednictvím školy. Další možnost je, že občané, kteří se nevyjádřili, patří mezi občany se sníženou identitou k obci a nemají zájem na rozvoji krajiny.

Dotazník pro zaměstnance školy vyplnilo 36 respondentů, což činí návratnost 82 %. Velmi vysokou návratnost lze přisuzovat kolegialitě.

Základní škola, jak bylo zjištěno, zaměstnává 75 % zaměstnanců, kteří jsou místní.

V obci žije 1600 obyvatel, kteří jsou ve věku 15-64 let. Pokud by ekonomicky aktivní byla polovina z tohoto čísla a základní škola zaměstnala jen místní obyvatelstvo, tvořila by potenciální zaměstnanost 6 %. Skutečnost je 4% zaměstnanost ve školství. Podíl zaměstnanosti je vysoký vzhledem k tomu, že Ministerstvo zemědělství (2014) uvedlo, že v ČR tvoří šestina všech pracovních míst venkovská místa.

Další otázky v dotazníku zjišťovaly, jak vnímají zaměstnanci školy školu jako aktéra v rozvoji venkova. Zaměstnanci mají v 90 % zájem na rozvoji krajiny v místě pracoviště, což se odrazilo v otázce, jak by mohla být škola nápomocna v rozvoji krajiny. Podle 19 ti zaměstnanců by škola a žáci měli pořádat akce v přírodě, 3 zaměstnanci by rozvíjeli krajinu výsadbou nových stromů a dále by se škola měla podílet na úklidu krajiny a péči o cyklostezku. I přesto, že základní škola spolupracuje s ostatními organizacemi v obci, uvedlo téměř 70 % zaměstnanců, že akce pořádané školou pro veřejnost a pro rozvoj obce a krajiny nepovažují za dostatečné. Zřejmě si neuvědomují, že škola pomocí vzdělávacích a výchovných programů rozvíjí kompetence účastníků vzdělávání, a že těmito programy škola může ovlivnit chování, normy a hodnoty žáků. Tento přínos pro rozvoj v obci uvádí Čabalová (2011). Zaměstnanci tento přínos podcenili a otázku si zřejmě spojili s akcemi, které jsou společenského a kulturního rázu, neboť 38 % dotazovaných by vidělo přínos pro rozvoj obce pořádáním kurzů pro dospělé, 27 % zaměstnanců by pořádalo plesy.

Zajímavá je tedy disproporce odpovědí na otázku, zda veřejnost považuje aktivity pořádané školou za dostačující a zda zaměstnanci školy považují aktivity pořádané školou pro rozvoj venkova za dostačující. 78 % obyvatel pořádané akce školou považuje za dostačující, kdežto necelých 70 % zaměstnanců školy považuje aktivity za nedostačující.

Jedním vysvětlením je možné, že jak již bylo zmíněno, veřejnost považuje školu pouze za vzdělávací instituci a aktivity nad rámec vyučování neočekává. Druhé vysvětlení by bylo ze strany zaměstnanců školy, kteří vnímají, že mají volné časové kapacity a další aktivity by jim obohatily jejich jinak stereotypní pracovní náplň. Kromě toho se jedná vesměs o vysokoškolsky vzdělané a kreativní zaměstnance, kteří nemají možnost svoji kreativitu plně využít v běžné výuce, kde jsou svázáni ŠVP.

I přesto, že zaměstnanci by se na akcích školy chtěli podílet více, bylo zjištěno, že pouze 11 % zaměstnanců by tyto aktivity provozovalo nad rámec své pracovní doby a zcela zdarma. 22 % zaměstnanců by se těchto aktivit účastnilo pouze v rámci jejich pracovní doby a to placené. Většina, tedy 67 %, by byla ochotna těmto akcím věnovat svůj volný čas, ale za nějakou odměnu.

7 Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zjistit dotazníkovým šetřením, jak může základní škola ovlivnit integraci obyvatel na venkově, zda a jak by mohla napomoci k rozvoji venkovského sídla a návaznosti na okolní krajinu. Dále bylo zjištěno, zda obyvatelé konkrétní obce mají o rozvoj realizovaný základní školou zájem.

Aby došlo ke splnění cíle, byla nejprve zpracována literární rešerše, ve které byly definovány základní pojmy související s tématem. Pro ověření hypotézy, že základní škola v obci Strančice jako jeden z aktérů rozvoje venkova má přínos k rozvoji venkovského sídla, má přínos k rozvoji sociálních vztahů na venkově a dále, že obyvatelé mají zájem o tento přínos a rozvoj obce, byl sestaven dotazník pro zaměstnance školy a obyvatele obce.

Na základě zjištěných informací došlo k potvrzení hypotézy, že základní škola v obci Strančice jako jeden z aktérů rozvoje venkova má přínos k rozvoji venkovského sídla, má přínos k rozvoji sociálních vztahů na venkově a dále, že obyvatelé mají zájem o tento přínos a rozvoj obce.

Venkov jasně definuje několik definic, kdy rozhodující je počet obyvatel a hustota zalidnění. Ovšem je potřeba si uvědomit, že bez ohledu na tyto definice a podmínky má venkov mnoho podob a záleží, v jaké lokalitě se nachází. I venkov si prošel a prochází historickým vývojem, který souvisí především s nutností propojení venkova s okolím. Toto propojení s sebou přináší nové potřeby obyvatel a dochází ke změně podoby venkova. Mnohé oblasti se snaží o zachování své původní podoby, ale bohužel jsou oblasti, kde to není možné. Mezi tyto oblasti je možné řadit i obec Strančice, a to hned z několika důvodů. Obec se nachází poblíž hlavního města, je zde nárůst obyvatel, dochází k výstavbám novostaveb, do kterých se stěhují lidé z vesnic a měst. Občané dojíždějí za prací a místo v bydliště netráví příliš času. Tito lidé s sebou na venkov přináší své vzorce chování, které jsou ovlivněné městským životem. Zjištěno bylo, že 44 % obyvatel se do obce přistěhovalo v dospělosti. I přesto, že se nejedná o polovinu, je to číslo, ze kterého je patrné, že má velký vliv na změnu podoby venkova.

Pro rozvoj venkova a venkovského prostoru jsou důležití aktéři, kteří se na tomto rozvoji podílejí. Jak bylo z literární rešerše zjištěno, sociální hledisko se nesmí podceňovat, neboť má svoji velmi důležitou roli v rozvoji. Obce a venkov tvoří krajina, ale především lidé, kteří na ní působí. Podle občanů, ale i zaměstnanců školy by se měli žáci podílet na úklidu krajiny, pro tuto činnost se vyjádřilo 20 % populace a 14 % zaměstnanců školy. Mezi další činnosti, které byly uvedeny, patřila výsadba školních stromů a péče o cyklostezku. Odpovědi, potvrdily

hypotézu, že občané, ale i zaměstnanci školy mají zájem, aby se škola podílela na rozvoji obce v návaznosti na krajinu.

Zda má základní škola přínos pro rozvoj sídla, je zřejmé jak z dostupné literatury, tak i z toho faktu, že základní škola v obci má naplněnou kapacitu žáků a v minulosti musela škola tuto kapacitu navyšovat. Základní škola se řadí mezi základní občanskou vybavenost, kterou mnozí občané vnímají jako samozřejmost už i pro tu skutečnost, že školní docházka je povinná. Mimo vzdělávání a výchovy se škola v obci zapojuje do dalších činností, které realizuje s ostatními organizacemi. 78 % dotazovaných uvedlo, že akce pořádané školou považuje za dostačující.

Sociální rozvoj obce ze strany školy je tedy působením na žáky výchovnými metodami a spolupráce s rodinami a působením na akcích v obci. Zjištěno bylo, že pouze 26 % obyvatel se účastní těchto akcí, tuto skutečnost lze přisuzovat i tomu, že obyvatelé základní školu vnímají jako vzdělávací instituci a akcí se účastní se svými dětmi. Zájem o aktivity pro dospělé, které by organizovala škola, by mělo 26 % respondentů. Tento podíl není zanedbatelný, zvláště když přihlídneme k časovým možnostem obyvatel. Obyvatelé tráví čas dojížděním do zaměstnání, v případě bydlení v rodinném domě se zahradou tráví čas údržbou a v dnešním, konzumním a uspěchaném světě tráví minimálně času se svojí rodinou. Najít si čas na další aktivity je tedy v mnohých případech velmi obtížné.

Ze strany zaměstnanců školu je velice pozitivní, že jsou ochotni svůj volný čas věnovat pro rozvoj obce.

Základní škola, která se řadí mezi základní občanskou vybavenost, není tedy jen „ta budova, ve které se žáci učí“, ale umožňuje propojení nejrůznějších sociálních skupin a generací, je nedílnou složkou sociálního pilíře.

8 Literatura

ANTROP, M. 2004. *Landscape change and the urbanization process in Europe. Landscape and urban planning*, 67(1), 9-26.

BABINCOVÁ, H., JEMELÍKOVÁ, M. 2000. *Venkovské sídlo a krajina v územním plánování: vybraná problematika od kolektivu zpracovatelů*. Praha: Společnost pro územní plánování, urbanismus a životní prostředí. ISBN 80-02-01385-9.

BAŠE, M. 2006. *Sídla a stavby na venkově*. Praha: Česká technika-nakladatelství ČVUT. ISBN 80-01-03390-2.

BINEK, J. et al. 2009. *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-0-8.

BINEK, J. et al. 2007. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown. ISBN 80-251-19-5.

BOČEK, J. 2019. *Historie Strančic*. Available from <https://www.strancice.cz/historie/ds-5539/p1=8295> (accessed May 06.2019).

CEC. 2000. *European Landscape Convention*. Florencie, Rada Evropy.

CÍLEK, V. 2004. *Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech*. Praha: Dokořán. ISBN 80-86569-58-6.

CUHROVÁ, T., ŠTENCLOVÁ, Š. 2003. *Management krajiny a rozvoje venkovských obcí: sborník sylabů z přednášek*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Lesnická a environmentální fakulta. ISBN 80-213-1103-7.

ČÁBALOVÁ, D. 2011. *Pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2993-0.

ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA. 2019. *Geovědní mapy 1 : 500 000*. Available from <https://mapy.geology.cz/geocr500/> (accessed May 06.2019).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2019. *Malý lexikon obcí České republiky – 2018*. Vybrané ukazatele v okresech, krajích. Available from <https://www.czso.cz/documents/10180/61601876/32019918001.pdf/32476398-a056-43bd-9b3a-64d4d6540ddb?version=1.0> (accessed Juny 15.2019).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2019. *Vše o území*. Strančice (okres Praha-východ). Available from https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__538809# (accessed May 06.2019).

ČERŇANSKÝ, M., PROCHÁZKA, L. 2015. *Vesnice a osady na území Velké Prahy s památkami slohové a lidové architektury*. Praha: Hlavní město Praha-odbor památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy. ISBN 978-80-260-9070-0.

DUDÁK, V. et al. 2002. *Encyklopedie světové architektury: od menhiru k dekonstruktivismu*. Vyd. 2., rev. a dopl. Praha: Baset. ISBN 80-86223-91-4.

DVOŘÁK, D. et al. 2010. *Česká základní škola: vícepřípadová studie*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1896-8.

HENDRYCH, J. 2018. *Veřejný prostor v širším kontextu-město, industriál, krajina*. Kolektiv autorů. V Praze: Fakulta stavební ČVUT. ISBN 978-80-01-06355-2.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. 2006. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1413-9.

JELÍNEK, P., KYSUČAN, L. 2014 *Venkov a krajina: evropská krajina mezi venkovem a městem, mezi antikou a novověkem*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-7127-8.

JEŽEK, J., et al. 2014. *Regionální rozvoj*. Plzeň: Západočeská univerzita. ISBN 978-80-261-0462-9.

KAŠPAROVÁ, L., ROZEHNALOVÁ, E. et al. 2008. *Nové stavby pro venkov*. 2 vyd. Brno: Ústav územního rozvoje. Vesnice (Ústav územního rozvoje). ISBN 978-80-903928-6-1.

KATRIAK, M., MILLY, S. 1978. *Metódy a techniky sociologického výskumu*. Bratislava: Vysoká škola ekonomická, Fakulta národohospodárska. ISBN neuvedeno.

KOTYŠKA, V., TEYSSLER, V. 1929. *Technický slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie věd technických*. Díl. IV., Praha: Borský a Šulc.

MAIER, K. et al. 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4198-7.

MAIER, K., ŘEZÁČ, V. 1994. *Ekonomika v území: urbanistická ekonomika a územní rozvoj*. Praha: ČVUT. ISBN 80-01-01210-7.

MINISTERSTVO MLÁDEŽE, SPORTU A TĚLOVÝCHOVY. 2019. *Statistické ročenky školství – výkonové ukazatele*. Available from <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp> (accessed Juny 15.2019).

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR.2019. *Akční plán strategie regionálního rozvoje ČR 2019-2020*. Available from https://mmr.cz/getmedia/57877e57-551c-4c6e-b062-2cfcba8f3769/ma_AP_SRR_2019_20.pdf.aspx?ext=.pdf (accessed Juny 13.2019).

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. 2019. *Akční plán strategie regionálního rozvoje ČR 2019-2020*. Příloha číslo 2. Seznam národních dotačních titulů realizovaných v letech 2019-2020. Available from https://mmr.cz/getmedia/57877e57-551c-4c6e-b062-2cfcba8f3769/ma_AP_SRR_2019_20.pdf.aspx?ext=.pdf (accessed Juny 17.2019).

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSVÍ. 2014. *Program rozvoje venkova na období 2014-2020 verze schválení vládou ČR dne 9. 7. 2014*. Available from http://eagri.cz/public/web/file/321101/PRV_do_vlady.pdf (accessed Juny 10.2019).

OOSTHUIZEN, S. 2013. *A „truth universally acknowledged“?: morphology as an indicator of medieval planned market towns*. *Landscape History*, 34:1, 51-58.

OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J. 2013. *Sub urbs: krajina, sídla a lidé*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-2226-4.

PÁVKOVÁ, J. 2014 *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-666-6.

PERLÍN, R. Nedatováno. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. Available from <https://www.mvcr.cz/clanek/problematika-malych-obci.aspx>. (accessed Juny 06.2019).

PRŮCHA, J. 2002. *Moderní pedagogika. 2.*, přepracované a aktualizované. Praha: Portál. ISBN 80-7178-631-4.

RCLODIČKA. 2019. *Akce*. Available from <https://www.rclodicka.eu/index.php/rodinne-akce> (accessed July 04. 2019).

SDHSVOJSOVICE. 2019. Svaz dobrovolných hasičů Svojšovice, Available from <https://www.sdhsvojsovice.cz/> (accessed May 07.2019)

SCHMIDT, K., S. 2007. *The Mediavel Village as a Social and Spatial Structure*. Archeology and rural landscape. Paris, pp 65-74.

SIM, J. 2001. *Landscape design: theory primer*. Queensland University of Technology. ISBN 1-86435-517-4.

SIMONDS, J., O. 1997. *Landscapa architecture: a manual of site planning and desing*. Third Edition, 399pp. MCGraw Hill. ISBN 0-07-057709-9

SKLENICKA, P., ŠÍMOVÁ, P., HRDINOVÁ, K., SALEK, M. 2014. *Changing rural landscapes along the border of Austria and the Czech Republic between 1952 and 2009: Roles of political, socioeconomic and environmental factors*. *Applied Geography*, 47, 89-98.

- STRANČICE. 2018. *Územní plán, „výroková část“*. Červen 2012, změněno 17.5.2018. Available from https://www.strancice.cz/assets/File.ashx?id_org=15606&id_dokumenty=100331 (accessed May 08.2019).
- STRANČICE. 2019. *Spolky a kluby*. Available from <https://www.strancice.cz/spolky-a-kluby/ds-5316/p1=7591> (accessed May 08.2019).
- ŠKABRADA, J. 1999. *Lidové stavby: architektura českého venkova*. Praha: Argo. ISBN 80-7203-082-5
- TAYLOR, C. C. 1982. *Medieval market grants and village morphology*. Landscape History, 4(1), 21-28.
- UFFELEN, C., V. 2014. *Atlas of world landscape architecture*. (Salenstein): Braun. ISBN 978-3-03768-166-4.
- URBÁŠKOVÁ, H. 2012. *Udržitelný rozvoj venkova*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 978-80-7204-819-9.
- VAŘEKA, J. 1979. *Typy a oblasti lidového domu v Českých zemích*. Český lid. Praha: ÚEF ČSAV.
- WALTEROVÁ, E. 2004. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-083-2.
- ZÁKLADNÍ ŠKOLA EMILA KOLBENA, STRANČICE. 2019. *O škole*. Available from <https://www.skolastrancice.cz/> (accessed July 08.2019).
- ZÁKON č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna o obcích. Česká republika.
- ZÁKON č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích. Česká republika.

ZÁKON č. 139/2002 Sb. ze dne 21. března 2002 o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika.

ZÁKON č. 248/2000 Sb., ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje. Česká republika.

9 Seznam použitých zkratek a symbolů

ČR	Česká republika
ČSU	Český statistický úřad
EP	Evropský parlament
EUROSTAT	Statistický úřad evropských společenství
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
RC	rodinné centrum
SS	soukromý spolek
ŠVP	školní vzdělávací plán
ÚSES	územní systém ekologické stability
ZŠ	základní škola

10 Samostatné přílohy

Příloha č. 1 Dotazník pro občany a zaměstnance školy

Vážení spoluobčané,

pro účely mé diplomové práce na téma *Základní škola jako jeden z aktérů v rozvoji venkova* na příkladu obce Strančice vás žádám o vyplnění dotazníku. Veškeré údaje jsem zcela anonymní a výsledky budou použity jen pro účely práce. Děkuj za váš čas. Milena Zámečnicková

1. Uved'te pohlaví:

- žena
- muž

2. Jaký je váš věk?

- 15 -25
- 26 – 35
- 36 -50
- 51 – 65
- nad 65 let

3. Jaké je vaše vzdělání?

- základní
- vyučen, SŠ bez maturity
- SŠ s maturitou, VOŠ
- VŠ

4. Jaké je vaše sociální postavení?

- žák, student
- zaměstnanec
- podnikatel, OSVČ
- nezaměstnaný
- důchodce
- jiné

5. Žijete v domácnosti s nezaopatřenými dětmi? Uved'te konkrétní počet.

- ano
- ne

6. Pokud jste v předcházející otázce č. 5 odpověděli ano, navštěvují vaše děti ZŠ v obci?

- ano
- ne

7. Jakou část svého života žijete v obci?

- žiji zde od narození
- přistěhoval jsem se s rodiči v dětství
- přistěhoval jsem se v dospělosti

8. Mezilidské vztahy v obci považujete za:

- anonymní
- přátelské
- dobré
- špatné
- nedovedu posoudit

9. Měl by se v obci zlepšit kulturní a společenský život?

- ano - doplňte jak
- ne

10. Jak hodnotíte zeleň v obci a volných ploch pro venkovní aktivity?

- dostačující
- nedostačující

11. Domníváte se, že jsou v obci nevyužité plochy v krajině, které by mohly vylepšit životní prostředí nebo vyžití ve volné přírodě?

- ano - uveďte, jak byste krajinu upravili
- ne

12. Měli by se podle vás v obci vybudovat objekt občanské vybavenosti (kino, hospoda, kulturní středisko atd.) na úkor zeleně?

- ano - uveďte co a na úkor jaké zeleně, přírodní plochy?
- ne

13. Pociťujete, že se obec v posledních letech rozrostla počtem obyvatel nad rámec stávající infrastruktury?

- ano
- ne

14. Účastníte se akcí pořádaných školou či spolky se kterými škola spolupracuje?

- ano
- ne

15. Uvítali byste kroužky, kurzy pro dospělé či jiné aktivity (keramika, taneční apod.) konané v budově ZŠ?

- ano
- ne

16. Mimoškolní aktivity v obci pořádané základní školou jsou podle vás:

- dostačující
- nedostačující-uveďte, co chybí

17. Jak by škola podle Vás mohla pomoci k rozvoji obce v návaznosti na krajinu? Prosím uveďte.

18. Prostor pro vaše připomínky, náměty:

Vážení zaměstnanci školy,

pro účely mé diplomové práce na téma Základní škola jako jeden z aktérů v rozvoji obce na příkladu obce Strančice vás žádám o vyplnění dotazníku. Veškeré údaje jsem zcela anonymní a výsledky budou použity jen pro účely práce. Děkuji za váš čas. Milena Zámečnicková

1. Uved'te dostupnost zaměstnání:

- dojíždíte – uveďte odkud, počet km
- jsem místní

2. Mám zájem na rozvoji krajiny a obce kde pracuji/bydlím?

- ano
- ne

3. Považujete pořádané akce školou za dostatečné pro rozvoj místního obyvatelstva a krajiny?

- ano
- ne

4. Pokud jste v předcházející otázce č. 3 odpověděli ne, jak by podle vás mohla škola pomoci k rozvoji vztahů v obci?

- kroužky, kurzy pro dospělé
- aktivity pro rodiče s dětmi
- plesy
- ostatní – uveďte

A jak by mohla škola pomoci k rozvoji krajiny v obci?

- organizování akcí školou v přírodě
- ostatní - uveďte

5. Jaké činnosti s dětmi v rámci školy by bylo možné podle vás realizovat pro rozvoj obce a krajiny v obci?

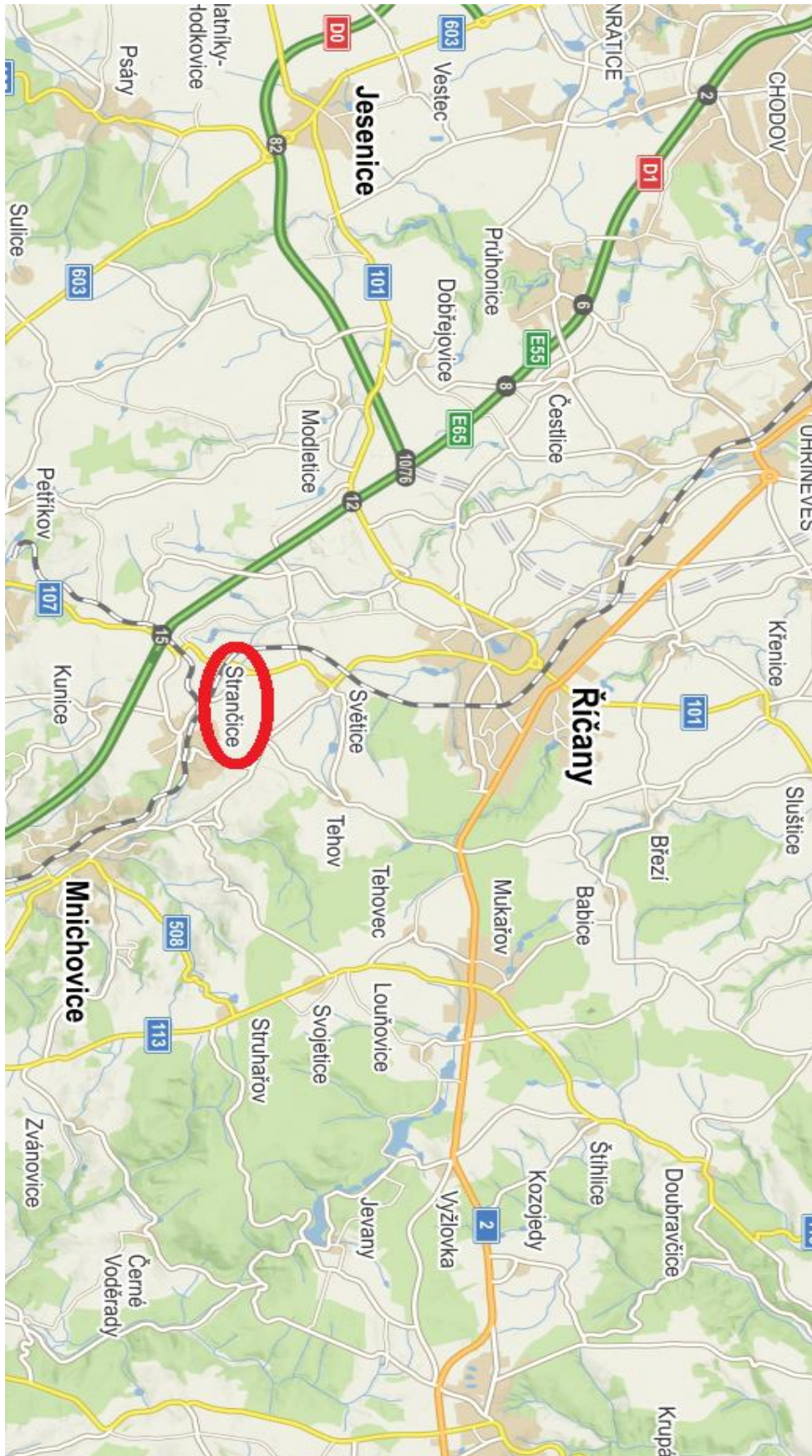
- úprava krajiny
- péče o cyklostezku
- ostatní – uveďte

6. V případě zájmu veřejnosti o mimoškolní aktivity a rozvoji obce školou, byste byli ochotní podílet se:

- pouze rámci placené pracovní doby
- nad rámec pracovní doby za odměnu
- nad rámec pracovní doby bez odměny

7. Prostor pro vaše náměty, připomínky:

Příloha č. 2 Okolní obce

Zdroj: Mapy.cz

